

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Enkele beschouwingen over verkoop met premie

1. Aanleiding tot deze bijdrage is een vonnis, geveld door de Correctionele Rechtbank te Brussel op 29 mei 1957. Deze beslissing werd gepubliceerd in het Journal des Tribunaux, 1957, blz. 445. De rechtbank sprak beklaagde, die premie-zegels had aangeboden, zonder daartoe de toelating verkregen te hebben van het Ministerie van Economische Zaken, vrij. Het verkrijgen van dergelijke toelating wordt inderdaad opgelegd bij K.B. van 26 februari 1935. De Rechtbank was nochtans van oordeel dat dit K.B. nietig is als zijnde in strijd met het Koninklijk Besluit van 13 januari 1935, waarvan het de uitvoering is.

2. Naast het belang dat deze uitspraak toekomt op het stuk der algemene leer betreffende de nietigheid van Koninklijke Besluiten en het toetsingsrecht dat de Raad van State en ook de normale rechtbanken dienaangaande bezitten, kan deze beslissing, wanneer zij moest gevolgd worden, ook grotelijks afbreuk doen aan de reglementering inzake verkoop met premies, zoals zij nu in voege is. Om de draagwijdte hiervan beter in te zien, volgt hierna een kort overzicht van deze wetgeving.

3. De reglementering inzake verkoop met premies is een dezer tussenkomsten van de wetgever, die ertoe strekken een gezonde handelsorganisatie in stand te houden door het verbieden van praktijken, die «de normale voorwaarden van mededinging verstoren». (1) Al deze tussenkomsten (2) zijn evenveel afwijkingen van het beginsel van vrijheid van handel, dat geacht wordt de openbare opinie aan te belangen. (3)

De wetgeving ligt vervat in het Koninklijk Besluit n° 61 dd. 13 januari 1935, gewijzigd bij de Koninklijke Besluiten dd. 18 maart 1935, 30 juni 1935 en 30 maart 1936 en ten uitvoer gelegd bij de Koninklijke Besluiten dd. 26 februari 1935, 12 november 1935 (2 K.B.) en 4 november 1955 (met ministerieel besluit van 29 november 1955).

Rond de ganse reglementering werd en wordt nog een vinnige polemiek gevoerd betreffende de wenselijkheid en de uitgebreidheid der regeling. (4)

De motieven die de uiteindelijke doorslag gaven in de richting van de opportuniteit ener regeling aan het premiestelsel verbonden waren de volgende nadelen : bewimpeling van de koop prijs, opname door de gebruiker van nutteloze koopwaren en prijsverhoging. (5)

Herhaaldelijk werden nieuwe reglementeringen voorgesteld. Op 14 juli 1954 stelde de Hoge Raad van de Middenstand een advies op over de verkoop met premieën. (5) Het laatste wetsvoorstel terzake dateert van 7 maart 1956. (7) Tenslotte legde de regering een wetsontwerp neer bij de Kamer op 14 januari 1958. (8) Of dit ontwerp nog wet zal worden voor het nabije einde dezer legislatuur blijft een open vraag.

4. Het Koninklijk Besluit van 13 januari 1935, dat de basis blijft van de besproken reglementering, werd getroffen op grond van de wet van 31 juli 1934, verlengd en aangevuld bij de wet van 7 december 1934, waarbij aan de Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten. Het is dus een K.B. getroffen op grond van een bijzondere volmachtwet.

Bij toepassing van artikel 2 van deze wet moest dit welbepaald Koninklijk Besluit niet bekrachtigd worden door het parlement.

5. Of en in welke mate het overeenkomstig de Grondwet aan de wetgever toegelaten was zijn machten aan de koning te delegeren, laten wij hier buiten beschouwing. In de praktijk leidt deze ongrondwettelijkheid toch tot geen gevolgen vermits noch de Raad van State, noch de rechtbanken enig controlerecht ten aanzien van de wetten kunnen doen gelden. (9) Ook laten wij hier buiten beschouwing de vraag naar de controlebevoegdheden van de Hoven en rechtbanken ten aanzien van de Koninklijke Besluiten, getroffen op grond van (bijzondere of buitengewone) volmachtwetten. (10)

6. Door het voornoemde K.B. wordt een onderscheid gemaakt wat betreft de toelaatbaarheid van de verkoop met premieën tussen twee verschijningsvormen waaronder de premies kunnen voorkomen. Ofwel kunnen ter gelegenheid van een verkoop of dienstenprestatie de voorwerpen of diensten die als premieën fungeren rechtstreeks aan de afnemers geleverd of gepresteerd worden. We zullen dit verder noemen : de rechtstreekse premieën. Ofwel kunnen dezelfde premieën niet rechtstreeks maar onder de vorm van zegels, coupons of penningtekens (timbres, coupons ou jetons) ter beschikking gesteld worden van het

publiek. Eens de verbruiker een voldoende aantal van deze zegels enz. verworven heeft, zal hij dan de werkelijke premie tegen afgifte der zegels kunnen verkrijgen. Wij zullen dit stelsel verder noemen: premieën onder vorm van zegels.

Beide stelsels lopen dus uit op een levering van de premie: in het eerste stelsel gebeurt deze levering dadelijk, in het tweede wordt zij daarentegen uitgesteld tot bij de inlevering van een aantal vroeger verworven zegels.

7. Als premieën worden door de wet aanzien: «de voorwerpen die worden afgeleverd en de diensten die worden verstrekt, hetzij kosteloos, hetzij mits een lichte vergoeding hetzij mits een prijs die versmolten is met dien van het hoofdoorwerp of van den hoofddienst». (art. 1 § II)

Worden daarentegen niet als premieën beschouwd: «a. de kosteloos gegeven voorwerpen en de kosteloos verstrekte diensten, die gelijkaardig zijn aan één der hoofdoorwerpen of hoofddiensten.» (het procédé van 13 per dozijn)

«b. de inlichtingen die betrekking hebben op het gebruik van het verkochte voorwerp of de verstrekte dienst.»

«c. de toebehoorten die normaal bij de aankoop met het hoofdoorwerp gepaard gaan of met de hoofddienst bij het verstrekken van een dienst.» (art. 1 § III) Een voorbeeld van deze laatste uitzondering is het verschaffen van een reserveband ter gelegenheid van de verkoop van een auto.

Door het K.B. van 18 maart 1935 werd hieraan nog een andere uitzondering toegevoegd: «Worden niet beschouwd als premieën de gegeven voorwerpen en verstrekte diensten die een zuiver publiciteitskarakter hebben en die hoegenaamd geen handelswaarde vertegenwoordigen.» Het Hof van Cassatie oordeelde dat de kosteloze ongevallenverzekering, verbonden aan de aankoop van een weekblad, hieronder viel. (11)

Ingevolge de ratio legis der reglementering (zie boven n° 3) en de eerder klare aanduidingen in het Verslag aan de Koning bij het K.B. van 13 januari 1935, werd door de rechtspraak nog een andere uitzondering aanvaard, nl. het geven van ristoernes. (12)

Het toestaan van kortingen, zowel rechtstreeks als onder de vorm van zegels, coupons of penningtekens blijft dus onder de huidige wetgeving onbeperkt en onvoorwaardelijk toegelaten.

8. Tot zover het begrip premie. Het aanbieden van premies is nu aan een dubbel statuut onderworpen naargelang hun verschijningsvorm. (zie hierboven n° 6) Inderdaad waar het aanbieden van rechtstreekse premies, «verbonden aan het verkopen van een voorwerp of aan het verstrekken van een dienst» steeds verboden is (art. 1 § I); blijft het aanbieden van *diezelfde premies maar onder de vorm van zegels, coupons of penningtekens*, aan het publiek (dus niet aan voortverkopers in 't groot of in 't klein, tenzij deze als loutere tussenpersonen optreden) toegelaten mits een dubbele voorwaarde vervuld is.

Deze dubbele voorwaarde bestaat hierin: enerzijds moet op de zegel, het verzamelboekje voor zegels, de coupon, of het penningteken de vertegenwoordigde waarde in speciën vermeld zijn, anderzijds moet de koper bij de inlevering der zegels, coupons of de penningtekens de keus hebben tussen de premie en het bedrag der zegels, coupons of penningtekens, in speciën, dat met die premie overeenkomt. (art. 2)

9. Aan de principiële toelaatbaarheid van het premiestelsel onder de vorm van zegels, mits naleving van de zoeven genoemde voorwaarden, zijn nu nochtans *twee beperkingen* gesteld in het Koninklijk Besluit van 13 januari 1935.

Artikel 3 bepaalt: «De Koning kan het voorrecht der afwijking voorzien bij artikel 2 (d.i. het toegelaten premiestelsel onder de vorm van zegels en dgl.) ontnemen:

1° aan de verkoop van de koopwaren van allereerste noodzakelijkheid door hem bepaald;

2° aan de verkoop der koopwaren voor dewelke de afschaffing gerechtvaardigd is door het belang van de betrokken nijverheid.» (13)

Anderzijds zegt artikel 4 van hetzelfde Koninklijk Besluit: «De Koning kan *de handel* in de zegels, coupons of penningtekens, voorzien bij art. 2, reglementeren, *inzonderheid*, deze handel afhankelijk stellen van het voorleggen van solvabiliteitswaarborgen door hen die hem uitoefenen en controlemaatregelen uitvaardigen nopens de regelmatigheid der verrichtingen.»

In uitvoering van dit laatste artikel hield het K.B. van 12 november 1935 verschillende beschikkingen in waarbij voor eenieder die de toelating bekomen heeft om handel te drijven in zegels enz. een bijzondere boekhouding en speciale waarborgen verplichtend gesteld werden. (artt. 1 en 3) Bovendien werd een controle op deze boekhouding voorzien. (art. 6)

10. Op 26 februari 1935 wordt dan het betwiste K.B. n° 138 uitgevaardigd. De titel ervan luidt als volgt: «Koninklijk Besluit waarbij de tenuitvoerlegging wordt geregeld van *artikel 3* van het Koninklijk Besluit dd. 13 januari 1935, houdende beperking en reglementering van de verkoop met premieën.» (14)

In het overwegend gedeelte van het Besluit wordt nochtans gewezen zowel op artikel 3 van het K.B. dd. 13 januari 1935 als — weliswaar eerder terloops — op artikel 4 van hetzelfde K.B.

Het Besluit vervolgt dan: «Het aanbieden van premieën voorgesteld door zegels, coupons of penningtekens wordt enkel toegelaten op voorwaarde dat dit aanbod door de Minister van Economische Zaken, voor elk afzonderlijk geval, toegelaten werd.»

Het is dit K.B., in feite naast de boven in n° 8 opgesomde voorwaarden, een nieuwe voorwaarde nl. een ministeriële toelating creërend, dat de rechtbank van Brussel weigerde toe te passen «*attendu que l'autorisation préalable imposée par l'arrêté royal du 26 février 1935 est donc dépourvue de base légale.*»

11. De feiten hadden zich als volgt voorgedaan. Verdachte had aan de kopers van «platte kaas» een premie aangeboden onder de vorm van bonnen, waarop de waarde in speciën vermeld stond. Bovendien had hij ook aan zijn kopers de vrije keus gelaten tussen het bedrag in speciën en de premie, die hier in casu een lepelte was. De verdachte had dus stipt de voorwaarden van artikel 2 K.B. van 13 januari 1935 nageleefd. (zie boven n° 8) Hij had nochtans nage laten een ministeriële toelating aan te vragen. Om deze reden werd hij vervolgd; artikel 5 van het K.B. van 13 januari 1935 straft inderdaad iedere overtreding tegen de beschikkingen van dit Koninklijk Besluit en ook tegen de bepalingen der uitvoeringsbesluiten, met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en/of een geldboete van 26 tot 1000 F.

De rechtbank weigerde nochtans deze laatste voorwaarde te aanvaarden omdat het K.B., dat haar inhield, nietig was. De verdachte werd derhalve vrijgesproken.

12. De gevolgen van een *eventuele* nietigheid van het K.B. van 26 februari 1935 zijn niet te onderschatten.

Inderdaad ingevolge artikel 107 Grondwet mogen de hoven en de rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen slechts toepassen in zover zij met de wetten overeenkomen. (15) Moest de rechtspraak derhalve in de zin van de nietigheid van het K.B. van 26 februari 1935 gevestigd worden, dan zou de voorwaarde van ministeriële toelating voor de verkoop met premies onder de vorm van zegels en dgl., volledig mogen verwaarloosd worden.

De controlebevoegdheid van de rechtbanken is nochtans, zoals bekend, aan enge grenzen gebonden. Enerzijds kan dit rechtsmiddel slechts opgeworpen worden bij wijze van exceptie. Het wordt inderdaad algemeen aanvaard dat het niet mogelijk is op grond van dit artikel onmiddellijk de wederrechtelijke overheidsbeslissing aan te vallen. (16) Anderzijds geldt de uitspraak die de niet-toepasselijkheid van een bepaalde overheidsbeslissing vaststelt, alleen tussen partijen.

13. Om aan de zoeven genoemde beperkingen aan de bevoegdheid der gewone rechtbanken te verhelpen, stelde de wet van 23 december 1946, houdende oprichting van een Raad van State, de mogelijkheid open de wettelijkheid van een overheidsbeslissing onmiddellijk aan te vechten bij dit rechtslichaam. Wordt de nietigheid bij arrest uitgesproken, dan geldt deze beslissing erga omnes.

Natuurlijk is het onmogelijk op dit ogenblik nog beroep te doen op de Raad van State om de nietigheid uit te spreken van het K.B. van 26 februari 1935. (17) Maar er blijft een andere mogelijkheid open.

Het wordt inderdaad door de rechtspraak van de Raad van State aanvaard dat de nietigheid van een reglementaire overheidsakte, die niet door hem werd vernietigd, nog na het verstrijken van de termijnen kan worden ingeroepen als middel om een andere overheidsbeslissing, die steunt op de eerste, niet nietigverklarde reglementaire overheidsakte, te doen nietig verklaren. (18) Natuurlijk moet deze tweede overheidsbeslissing aangevochten worden binnen de voorziene termijn. (19)

De Raad van State aanvaardt dit middel slechts wanneer de akte waarvan men de nietigheid inroept tot nietigverklaring van een latere erop steunende overheidsakte, een reglementaire akte is. Is die eerste akte integendeel een individuele overheidsbeslissing, dan kan deze niet ingeroepen worden tot nietigverklaring van een latere erop steunende akte. (20) (21)

Met betrekking tot het hier besproken geval, kunnen wij uit deze rechtspraak het volgende afleiden. Waar het K.B. van 28 februari 1935 zelf niet meer kan vernietigd worden, zou de eventuele nietigheid ervan — vermits het een reglementair overheidsbesluit is — nog kunnen ingeroepen worden om een andere erop steunende overheidsbeslissing — nl. in casu een ministeriële beslissing, waarbij de toelating in een individueel geval geweigerd of toegestaan wordt — nietig te doen verklaren; dit natuurlijk op voorwaarde dat het beroep in nietigheid binnen de vastgestelde termijnen werd ingesteld.

Uit het voorgaande blijkt dus de draagwijdte van een eventuele nietigheid van het vernoemde Koninklijk Besluit.

14. Stellen wij ons nu de vraag omtrent de wettelijkheid van het K.B.

De Correctionele rechtbank te Brussel in de besproken beslissing haalt twee argumenten aan.

1° Artikel 2 van het K.B. van 13 januari 1935 laat uitdrukkelijk het aanbieden van premies onder de vorm van zegels toe zonder voorafgaande ministeriële toelating. Anderzijds schrijft artikel 1 van het K.B. van 26 februari 1935 dergelijke toelating uitdrukkelijk voor. Derhalve besluit het vonnis: « il y a donc contradiction manifeste entre les dispositions de ces deux arrêtés royaux dont le second est cependant expressément pris en exécution du premier ».

2° Artikel 3 van het K.B. van 13 januari 1935 (zie boven n° 9) geeft aan de Koning de bevoegdheid het premiestelsel (ook dat onder de vorm van zegels) uit te sluiten voor *bepaalde categorieën* van verkopen. Bijgevolg is het de Koning niet toegelaten een premieaanbod bij elke verkoop afhankelijk te stellen van een individuele en particuliere ministeriële toelating: « (l'article 3) attribue au Roi le pouvoir à une autorisation ministérielle dans chaque cas particulier ».

Beide argumenten kunnen tot één worden samengebonden: de Koning ging in het K.B. van 26 februari 1935 zijn bevoegdheden te buiten. Immers hoewel dit besluit uitdrukkelijk genomen wordt in uitvoering van het K.B. van 13 januari 1935 en wel meer speciaal van artikel 3, doet het in feite meer dan het laatste besluit uitvoeren. Inderdaad enerzijds schrijft het een ministeriële toelating voor waar het uitgevoerde Besluit slechts twee voorwaarden opsomde: het voegt dus aan het Besluit van 13 januari 1935 een derde voorwaarde toe; anderzijds overtreedt het ook artikel 3 van het uitgevoerde K.B. door die ministeriële toelating nodig te maken voor elk aanbod van premies onder de vorm van zegels, daar waar het artikel 3 aan de Koning slechts bevoegdheid toekent dit aanbod te verbieden voor bepaalde categorieën van verkopen.

Uit de context zou men bovendien kunnen opmaken dat de rechtbank ook enig bezwaar heeft tegen het individuele karakter der beslissingen van de minister die elk particulier geval afzonderlijk dient te beoordelen. Dit argument wordt nochtans niet duidelijk gesteld in de beslissing zelf. De noot onder dit vonnis in het Journal des Tribunaux is nochtans explicieter.

15. Onderzoeken wij deze argumenten nader. Laten wij vooraf opmerken dat het standpunt van de rechtbank, met het nodige voorbehoud, kan bijgetreden worden in zover zij vaststelt dat het Besluit van 26 februari 1935 in strijd is met het Besluit van 13 januari 1935, doordat het een derde voorwaarde creëert, waar dergelijke maatregel klaarblijkelijk niet voorzien werd in het basisbesluit van 13 januari 1935.

Een dergelijke vermoede tegenstrijdigheid kan nochtans nooit voldoende zijn op zichzelf genomen, om een eventuele nietigheid mee te brengen.

Anderzijds is het ook juist dat het K.B. van 26 februari meer doet dan artikel 3 van het K.B. van 13 januari uitvoeren. (22) Inderdaad de Koning mag ingevolge dit artikel het zegel-premiestelsel slechts verbieden ter gelegenheid van de verkoop van koopwaren van allereerste noodzakelijkheid of ter gelegenheid van de verkoop van *andere* koopwaren *wanneer de afschaffing gerechtvaardigd is door het belang van de betrokken nijverheid*. (zie boven n° 9) Deze laatste bepaling maakt het natuurlijk onmogelijk over te gaan tot een *algemene* verbods- of reglementeringsmaatregel *op grond van artikel 3*. Zelfs wanneer men veronderstelt dat deze maatregel getroffen wordt met het oog op het belang van alle bestaande nijverheden, dan nog is het mogelijk dat er in de toekomst een nieuwe nijverheid ontstaat, waarvoor die maatregel nadelig zou kunnen zijn.

Maar deze vaststelling brengt ons nog niets verder. Inderdaad het staat dan wel vast dat het K.B. van 26 februari 1935 meer deed dan het artikel 3 van het K.B. van 13 januari 1935 uitvoeren, maar er dient dan nog nagegaan of het eerste K.B. geen uitvoering is van een ander artikel van het laatste K.B. De Correctionele rechtbank van Brussel antwoordt hierop ontkennend. (zie verder n° 19) Laten we het hier voorlopig bij laten.

16. Eens dat vaststaat dat het Besluit van 26 februari meer deed dan het eerste K.B. uitvoeren, wat wij voorlopig aanvaarden, moet nagegaan worden of en in hoever dit de nietigheid van het uitvoeringsbesluit meebrengt. Waar de Correctionele Rechtbank van Brussel deze vraag affirmatief beantwoordt, kan dit nochtans moeilijk aangenomen worden. Inderdaad vermits de Grondwet geen enkele hiërarchie tussen de K.B. aanvaardt, heeft elk K.B. eenzelfde rechtswaarde (23) (24) en is het steeds mogelijk dat een later reglementair K.B. een vorig wijzigt. (25) Het komt de rechtbank bijgevolg niet toe een K.B., zelfs een uitvoerend besluit te toetsen aan een ander K.B. en de toepassing ervan te weigeren ingeval van tegenstrijdigheid. De omstandigheid dat het tweede K.B. uitdrukkelijk zegt dat het een eerste uitvoert — hoewel het in feite meer doet dan uitvoeren — verandert hieraan niets. Deze toestand kan min of meer vergeleken worden met diegene, die zich voordoet wanneer een wet zich uitdrukkelijk interpretatief noemt, terwijl zij in feite de zgn. geïnterpreteerde wet wijzigt of er iets aan toevoegt. Ook in dit geval zal de laatste wet het overwicht hebben. (26) (27)

17. Tenslotte kan ook het argument dat de vereiste van ministeriële toelating voor elk bijzonder geval een ontoelaatbaar individuele maatregel zou zijn, zonder gevaar ter zijde geschoven worden. Het is immers bij wijze van algemene maatregel dat een ministeriële toelating voor elk bijzonder geval wordt opgelegd. De grondwettelijke gelijkheid in rechte wordt hierdoor ten volle gewaarborgd. Dat deze algemene maatregel tot feitelijke ongelijkheden (nl. verschillen in beoordeling) aanleiding kan geven is een meta-juridisch argument.

18. Wij kunnen besluiten: zelfs wanneer men aanneemt, zoals de Brusselse rechtbank, dat het K.B. van 26 februari 1935 het kader van het uitgevoerde K.B. te buiten gaat, dan nog kan men hieruit de nietigheid van dit besluit niet afleiden. Het besproken vonnis trok dus zeker reeds op dit punt de verkeerde conclusie.

Maar ook op een ander punt was deze beslissing onjuist. Inderdaad het K.B. van 26 februari 1935 is niet getroffen in uitvoering van artikel 3 van het besluit van 13 januari 1935, zoals de titel trouwens ook ten onrechte beweert, maar wel in uitvoering van artikel 4 van hetzelfde besluit. Rest ons dat aan te tonen.

19. Artikel 4 bepaalt: «De Koning kan de handel in de zegels, coupons of penningtekens, voorzien bij artikel 2, reglementeren, inzonderheid...» (28). De rechtbank heeft de term «handel in de zegels enz.» geïnterpreteerd in de zin van de activiteit die bestaat in het uitgeven en verkopen van zegels aan producenten en handelaars, die deze zegels willen gebruiken bij de uitoefening van hun bedrijf. In de praktijk ziet het premiesysteem met zegels er dikwijls als volgt uit: een bepaalde firma laat zegels drukken en verkoopt deze zegels voort aan producenten en handelaars die het zegelsysteem willen toepassen, en dit tegen de

nominale waarde der zegels vermeerderd met de werkingskosten der uitgevende firma. Wanneer de cliënten van deze producenten of handelaars een voldoende aantal zegels verzameld hebben kunnen zij deze inbrengen bij de uitgevende firma, die hen een premie of het bedrag ervan in specien, naar keuze van de cliënt, uitreikt (29). Het is de activiteit van de uitgevende firma die de rechtbank beschouwt als «handel in zegels» in de zin van artikel 4. Zij wordt hierin trouwens gesteund door de thans overheersende interpretatie bij de diensten van het ministerie van Economische Zaken.

Het is dan deze opvatting die de rechtbank toeliet te overwegen: «attendu que le prévenu ne fait pas le commerce de timbres-primés» en verder: «que l'article 4 de l'A.R. du 13 janvier 1935, qu'invoque l'exposé des motifs de l'A.R. du 16 février 1935, n'a rien à voir en l'espèce puisqu'il ne concerne que le commerce des timbres, coupons ou jetons, qui n'est pas le fait du prévenu.»

20. Deze interpretatie is nochtans verkeerd. Inderdaad artikel 4 spreekt over de «handel in zegels, voorzien bij artikel 2»; in het Frans: «le commerce des timbres, coupons ou jetons, prévu par l'article 2». Waar in het Nederlands niet juist kan uitgemaakt worden of «voorzien» slaat op «zegels» dan wel op «handel», is de Franse tekst duidelijk: het is «le commerce prévu (enkelvoud) par l'article 2». Welnu, artikel 2 zegt: «Bij afwijking van §§ I en II van artikel 1, is het toegelaten aan het publiek de gelegenheid te verschaffen tot het verwerven van premieën voorgesteld door zegels, coupons of penningtekens...». De bedoelde «handel in zegels» is dus niets anders dan het aanbieden aan het publiek van premieën onder de vorm van zegels, wat hier in casu wel degelijk door de verdachte werd gedaan. De oplossing dringt zich op: de in het Nederlands gebruikte term «handel in zegels» is een onjuiste vertaling voor het Franse «commerce des timbres...». Een juistere vertaling zou zijn «het aanwenden van zegels», wat ook onder het woord «commerce» kan begrepen worden (30).

Nog andere overwegingen leiden tot dezelfde conclusie. Artikel 1 van het K.B. van 12 november 1935, waarbij solvabiliteitswaarborgen worden opgelegd in uitvoering van het besproken artikel 4 van het basisbesluit van 13 januari 1935, bepaalt: «Al wie overeenkomstig het K.B. n° 138, dd. 26 februari 1935, de toelating heeft bekomen om handel te drijven in zegels, enz...» (à faire le commerce des timbres). Welnu, het koninklijk besluit n° 138, waarnaar verwezen wordt is het besluit, waarvan het vonnis de toepassing weigert, en dat dus een ministeriële toelating verplichtend stelt voor alwie «premiën, voorgesteld door zegels... aanbiedt» (artikel 1 van het K.B. n° 138). Het is dus eens te meer duidelijk dat «faire le commerce des timbres», in het Nederlands onjuist vertaald als «drijven van handel in zegels», identiek is met «het aanbieden van premieën onder de vorm van zegels...», wat in casu de activiteit uitmaakte van de beklagde.

Trouwens ook het betwiste K.B. verwijst in zijn voorwoord (niet in zijn titel) niet alleen naar art. 3, maar insgelijks naar art. 4 van het uit te voeren besluit van 13 januari. (Zie boven n° 10.)

21. Uit het voorgaande kan bijgevolg besloten worden dat het K.B. van 26 februari 1935, waarvan de toepassing door het besproken vonnis geweigerd werd omdat het meer zou gedaan hebben dan artikel 3 van het basisbesluit uit te voeren, wettig is en dit om een dubbele reden:

1° het betwiste besluit werd niet getroffen in uitvoering van artikel 3, maar wel in uitvoering van artikel 4 van het basisbesluit. Dit artikel laat de Koning toe de handel in zegels, coupons en penningtekens te reglementeren inzonderheid (dus niet uitsluitend) door het opleggen van solvabiliteitswaarborgen. Op grond van dit artikel schreef de Koning de ministeriële toelating voor.

2° zelfs wanneer het betwiste besluit moest getroffen zijn, zoals het vonnis ten onrechte beweert, op grond van artikel 3 en wanneer de Koning daarbij zijn loutere uitvoeringsbevoegdheid te buiten ging, is dit nog geen reden om het uitvoerend koninklijk besluit onwettig te verklaren. Omwille van afwezigheid van elke hiërarchie tussen de koninklijke besluiten, is het de Koning steeds toegelaten een voorgaand reglementair koninklijk besluit te wijzigen of aan te vullen door een eropvolgend (ook reglementair (31)) besluit, zelfs wanneer dit besluit zich uitdrukkelijk uitvoerend noemt (32).

Walter VAN GERVEN,
Advocaat te Sint-Niklaas.

(1) Verslag aan de Koning, aan het K.B. van 13 januari 1935, houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën, voorafgaand. Staatsblad 17 januari 1935.

(2) Voor de andere wettelijke tussenkomsten ter bestrijding der onrechtmatige mededinging, zie Les Codes Larcier, 1953. Tw. Police du Commerce.

(3) Zie Del Marmol C., La Liberté du commerce et droit belge, J.T. 1953, p. 65.

(4) Een goed overzicht dezer strijdliteratuur is te vinden bij L. Langbank, Le système de la vente avec primes, Chambre syndicale de la Prime, Brussel, 1933, 107bis.

(5) Zie hiervoor: Spanoghe G., Verkoop met premiën, R.W. 1936-1937, kol. 705.

(6) Informatieblad van het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand, oktober, 1954, blz. 1-10.

(7) Wetsvoorstel houdende reglementering van de verkoop met premiën en kortingen, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 468, (1955-1956), n° 1.

(8) Wetsontwerp op de verkoop met premiën, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 832 (1957-1958), n° 1.

(9) Zie over deze vraag Wigny P., Droit Constitutionnel, dl. I, Brussel 1952, n° 71, blz. 155 en dl. II, n° 472, blz. 628.

(10) Zie hierover: Algemene Practische Rechtsverzameling, Tw. Leurhandel, n° 8, blz. 15.

(11) Verbr., 25 febr. 1957, R.W., 1957-58, kol. 280; Pas. 1957, blz. 756; J.T., 1957, blz. 461. Het Hof wees hierbij een voorzieng af tegen een arrest van het Hof van Beroep te Brussel dd. 30 mei 1956, R.W. 1955-56, kol. 1963. Dit laatste arrest bevestigde een vonnis van de Correctionele rechtbank van Brussel dd. 28 sept. 1955, R.W. 1955-56, kol. 995.

(12) Correct. Brussel 15 maart 1938, Rev. dr. pén., 1938, blz. 714; Charleroi, 25 jan. 1936, Rev. dr. pén., 1937, blz. 126.

(13) Op grond van deze bepaling verbood het Koninklijk Besluit van 4 november 1955 het aanbieden van premiën (onder de vorm van zegels en dgl.) bij de aankoop van deegwaren.

(14) Staatsblad 6 maart 1935.

(15) De rechtbanken aarzelen niet van deze bevoegdheid gebruik te maken. Zie b.v. nog onlangs Corr. rb. Tongeren, 22 okt. 1957, R.W. 57-58, kol. 1010.

(16) Mast, Overzicht Administratief Recht, blz. 136; De Visschere F., Administratief Recht, blz. 181; Vauthier M., Précis du droit administratif de la Belgique, 1950, blz. 669-670.

(17) De termijn daartoe vast te stellen overeenkomstig artt. 4 en 94 van het Besluit van de Regent van 23 aug. 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, zijn verstrekken. Deze termijnen gingen in na verloop van 60 dagen, volgend op de volledige in werkingtreding der wet van 23 dec. 1946. Deze inwerking treding werd vastgesteld op 23 aug. 1948.

(18) Arrest Boi, 24 april 1953, R.J.D.A. 1952-53 blz. 222 met noot van M. Dumont; R.W. 1952-53, kol. 1643 met noot van Bayens.

(19) Die termijn is zestig dagen na de bekendmaking of betekening der bestreden akte (Regentsbesluit van 23 aug. 1948, art. 4) Werd de akte niet bekend gemaakt of betekend dan gaat de termijn in met de dag waarop de verzoeker er kennis van had.

(20) Arrest Molle, 10 febr. 1953, R.J.D.A., 1953, blz. 193; R.W. 1952-53, kol. 1231.

(21) Zie Sarot J., Conseil d'Etat, Répertoire des arrêts et avis, 1948-53, Brussel, 1955, blz. 113.

(22) Betreffende het begrip « uitvoeren » zie Wigny P., o.c. dl. II, n° 485, blz. 648 en aangehaalde rechtspraak: « La Cour a déclaré que, sans pouvoir éteindre ou restreindre la portée de la loi, l'Exécutif peut dégrader du principe de celle-ci les conséquences qui en découlent naturellement (cass. 18 nov. 1924, P. 1925, I, 25). Cependant, l'arrêt de cassation précité fixe une limite au pouvoir d'interprétation de l'Exécutif. Si le gouvernement peut déduire d'une loi ses conséquences implicites, il ne peut remplir les lacunes d'une législation incomplète. »

(23) Een ogenschijnlijke uitzondering op het principe van gelijkheid der Koninklijke Besluiten wordt nochtans aanvaard en dit om de door de grondwet voorziene gelijkheid van alle burgers te sanctioneren. Het wordt inderdaad door de rechtspraak van de Raad van State niet aanvaard dat een K.B. met individuele draagwijde zou afwijken van een, een algemeen reglement inhoudend K.B. De regel « patere legem, quam fecisti » geldt hier. (R. v. St., 26 aug. 1949, R.J.D.A. 1949, 196 met noot De Visscher.)

(24) In de noot onder het in de vorige voetnota geciteerde arrest schrijft P. De Visscher: « la question, il faut y insister, n'est nullement de savoir si un arrêté royal ordinaire peut déroger à un arrêté royal délibéré en conseil des ministres ou peut modifier ou abroger pareil arrêté. A notre sens, la réponse à cette question est en principe affirmative, car nous ne pensons pas qu'il existe de hiérarchie formelle entre un arrêté royal délibéré en conseil des ministres et un arrêté royal ordinaire... »

(25) Naast het in voetnota zo gemaakte voorbehoud, laten wij hier ook het geval buiten beschouwing, waarbij een later Koninklijk Besluit met individuele draagwijde wijzigt. Hiertegen zal zich inderdaad binnen bepaalde grenzen de regel der verworven rechten verzetten. Zie: Sarot, o.c. blz. 113.

(26) Ook het feit dat het K.B. van 13 januari 1935 een bijzonder K.B. is, dat n.l. getroffen werd op grond van een volmachtwet, brengt hierin geen verandering. Immers ook het K.B. van 26 februari 1935 werd genomen op een moment dat de bijzondere volmachtwet nog van kracht was. Bovendien wordt op het ogenblik aangenomen dat dergelijke K.B. en gewone K.B. en zijn. (Wigny P., o.c. dl. II, n° 473, blz. 635 en 636).

(27) Men zou nog het volgende spitsvondige argument kunnen in lijn brengen: het K.B. n° 61 van 13 januari 1935 werd genomen op grond van de volmachtwet van 31 juli 1934. Deze wet trad in werking de dag harer publicatie in het Staatsblad d.i. op 1 aug. en hield op van kracht te zijn 6 maanden later d.i. dus op 31 dec. (art. 2). Op 7 dec. 1934 wordt de wet nochtans verlengd met een termijn van 1 maand: d.i. dus tot op 31 januari 1935. Voor het verstrijken van die termijn n.l. op 13 januari wordt het hier besproken K.B. genomen tot regeling van de verkoop met premiën. Op 26 februari 1935, dus na het verstrijken van die termijn, wordt het tweede K.B. genomen, waarvan het vonnis van de rechtbank van Brussel de toepassing weigerde. Men zou kunnen voorhouden dat de Koning op 26 februari 1935 geen bijzondere machten meer bezat, zodat Hem alleen zijn algemene uitvoerende macht overbleef. Hierop steunende zou men dan kunnen zeggen dat het K.B. van 26 februari 1935 meer deed dan uitvoeren — wat onjuist is — en derhalve onwettig is. Naderhand werd de bijzondere volmachtwet nochtans opnieuw verlengd en wel op 15 maart 1935, zonder dat de tussentijdse K.B. en uitdrukkelijk werden gevalideerd. Vermits de wet van 15 maart 1935 nochtans naar verschillende dezer K.B. en (die ook meer deden dan uitvoeren) verwees, kan men hieruit rustig afleiden dat al deze tussentijdse K.B. en impliciet werden gevalideerd.

(28) Zie de volledige tekst ervan onder n° 9.

(29) Advies van de Hoge Raad voor de Middenstand, lo. cit. blz. 7.

(30) Het Franse woord « commerce » is veel ruimer dan het Nederlandse woord « handel »: het kan ook beduiden: verkeer, bedrijvigheid.

(31) Zie hiervoor voetnota 23 en 25.

(32) In dit artikel werd de wetgeving, rechtspraak en rechtsleer bijgehouden tot 28 februari 1958.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

MILITAIR TUCHTRECHT - MILITAIR STRAFRECHT

De in de loop van het jaar 1957 in het Militair Rechtelijk Tijdschrift gepubliceerde antwoorden (1) op de enquêtevraag nopens het principe « non bis in idem » en de scheiding tussen Tuchtrecht en Strafrecht (2), hebben zich beperkt tot een ontleding « de lege lata » en het uitbrengen van enkele wensen « de lege ferenda ». De grond van de zaak bleef evenwel onaangeroerd en toch schijnt het ons niet ongepast ietwat dieper in deze stof door te dringen en ons te bezinnen over de omstreden begrippen alvorens de bestaande wetgeving te kritiseren of hervormingen voor te stellen: want wat is « tucht » en « militaire tucht », wat is « tuchtrecht » en « militair tuchtrecht », in welke verhouding staat het eerste tot het « gewoon strafrecht » en het tweede tot het « militair strafrecht »?

Daarover mochten wij tot op heden weinig of niets vernemen en dit noopte ons ertoe een korte verhandeling over deze onderwerpen te schrijven en te trachten een antwoord op de gestelde vragen te formuleren.

Tucht en Krijgstucht.

Het ligt niet in onze bedoeling lang uit te weiden over de bepaling en inhoud van het begrip « Tucht » of « Discipline » maar een korte ontleding dringt zich toch op. Van kleinsaf zijn wij met deze woorden zo vertrouwd geraakt dat hun betekenis dikwijls vervaagt: thuis, op school, in de jeugdbeweging, langs alle kanten worden rondom ons taboe's opgesteld, onder het motto « Tucht ». Aan de Universiteit gekomen, beloven wij ons te onderwerpen aan de « academische discipline »; in het leger ingelijfd, wordt ons van het eerste uur af de « militaire tucht » opgelegd, onze aanvraag tot inschrijving op de Tabel der Orde van Advocaten richten wij tot de « Tuchtraad » en al wie een openbaar ambt bekleeft zal ook wel weten dat hij aan « tucht » onderworpen is. Aan zulk verscheiden spraakgebruik beantwoordt gewoonlijk een verscheiden zinsgebruik (3). Etymologisch wijst « Discipline » terug naar « discere » « aanleren » (4) en « Tucht » naar « tien », dat « trekken » beduidt, vandaar « optrekken » dat in het Oud-Hollands « opvoeden » betekent (5) en het kan moeilijk betwijfeld worden dat de oorspronkelijke betekenis van dit woord ontleend werd aan de paedagogiek. Het wordt dan eens aangewend om het « aanleren » of de stof die aangeleerd wordt, dan weer om de verhouding tussen leraar en leerling of de « habitus » verworven door het aanleren, het « disciplineren » aan te duiden. Door « disciplineren » wordt trouwens meestal verstaan het buigen van geest, karakter of lichaam in respektievelijk een bepaalde denkrichting, vorm of houding, wat gelijk staat met het onderwerpen derzelve aan bepaalde « disciplines ». Alzo « gedisciplineerd », zullen geest, karakter en lichaam in bepaalde, concrete vooral moeilijke omstandigheden « ordelijk » kunnen reageren, d. w. z. in de zin zoals aangeleerd. Een man of een groep die aan deze verwachting beantwoordt, zullen bestempeld worden als « een voorbeeld van tucht ». Tot het begrip « Tucht » behoort derhalve wezenlijk het begrip « Orde » en tot het verwezenlijken van « Tucht » de onvoorwaardelijke wil tot innerlijke of uiterlijke onderschepping. Dit veronderstelt op zijn beurt de geoefendheid om de stremmende psychologische of fysische factoren, die deze onderschepping in de weg zouden staan, vlug te kunnen uitschakelen. Nauw verwant met het begrip « Tucht », zijn dan ook de begrippen « zelfbeheersing », « ascese », « plichtsbef », « moed », « tegenwoordigheid van geest ». Het zou dan ook verkeerd zijn de « Tucht » op te vatten

enkel als een opeenstapelen van verboden. De « Tucht » leert integendeel « handelen », de manier waarop men moet handelen, de reden waarom men moet handelen op die manier. Zij vermindert weliswaar de vrijheid van handelen en tracht de menselijke gedraging tot in haar kleinste details te regelen. Zij laat U niet eens toe het goede te doen, zonder daartoe bevel te hebben gekregen (6).

In minder eigenlijke maar doorgaans meer gebruikelijke zin, betekenen « Tucht » of « Discipline » het geheel van regels, die het behoud der orde in een groep beheersen en ook nog de wijze waarop de leden van deze groep de regels eerbiedigen. De « tucht in een school » betekent, tegelijkertijd, de regels, die er voorgeschreven zijn ter bevordering der « orde » en de « orde » of « wanorde », die er heerst ingevolge de toepassing of niet-toepassing dezer regels. « Tucht » en « Orde », die in de gewone omgangstaal zo dikwijls in één adem genoemd worden, zonder dat men beseft wat zij juist betekenen, verschijnen ook hier verbonden, maar dan om een wel bepaalde reden: de « orde » immers, is het voorwerp van de « tucht ». De « Tucht » moet er voor zorgen dat de werking van de verschillende onderdelen van een groep op « ordentelijke », harmonieuze wijze kan gebeuren. Zij moet er toe bijdragen dat de onderlinge gebondenheid van de leden van de groep, zo sterk wordt dat hun actie tot verwezenlijken van het doel van de groep met een maximum van efficiëntie kan doorgevoerd worden. Hieruit vloeit voort dat naargelang deze orde moeilijker te bereiken zal zijn, omdat de groep talrijker is, of kostbaarder zal zijn, omdat de groep een belangrijker sociale functie vervult, de « Tucht » strenger, meer omvattend en meer gebiedend zal zijn. Ofschoon dus inhoud en omvang van de « Tucht » kunnen verschillen van groep tot groep, is er welhaast geen enkele vereniging van mensen, geen enkele beroepsorganisatie of geen enkele instelling die het zouden kunnen stellen zonder « tucht », zonder regels, die het gedrag der leden binnen de bepaalde kring van de groep zouden bepalen met het oog op het verzekeren van de goede werking van de groep of instelling in het streven naar zijn doel (7). De Franse revolutie had weliswaar in een vlag van edelmoedigheid alle beroepsorganisaties, corporaties en instellingen bevrijd verklaard van de disciplinaire reglementering, aan dewelke zij tot dan onderworpen waren geweest, maar deze beslissing scheen te steunen op een al te optimistische opvatting van de menselijke natuur. Advocaten en procureurs (pleitbezorgers), notarissen, deurwaarders, rechters en militairen bleken de eersten te zijn voor dewelke de « ci-devant » reglementering behouden diende te blijven, zelfs nog in sommige gevallen verscherpt.

Na deze voorafgaandelijke beschouwingen over het begrip « Tucht » in 't algemeen, waarvan wij de twee belangrijkste aspecten hebben belicht, zonder verder aan te dringen op onderzoek van nog andere facetten, hier van minder belang, zouden wij de lezer willen uitnodigen ietwat van naderbij het begrip « Krijgstucht » te ontleden.

De « Krijgstucht » is de tucht in de weermacht en wel in de dubbele betekenis hierboven uiteengezet. Enerzijds, opvoeden tot of gewennen aan een bepaalde denkwijze of gedraging, verwerven van een bepaalde « habitus », geoefend zijn in het handelen volgens bepaalde normen, gepaard aan het bewust maken van de reden waarom het behoort zo en niet anders te handelen. Anderzijds, het geheel der regels waardoor de gewenste gebondenheid van gedrag bij militairen

wordt beheerst en het resultaat van de toepassing dezer regels. Doorgaans is het in deze betekenis dat wij gewoon zijn de Krijgstucht te verstaan, maar rekening gehouden met de complexiteit van de inhoud van dit begrip is het schier onmogelijk er een volmaakte bepaling van te geven en de verschillende omschrijvingen, die wij hier zullen opgeven, illustreren deze moeilijkheden best. In het *Standard Dictionary of the English Language* wordt de Krijgstucht beschreven als « a course of exercise and practice to bring and keep under control and to qualify for harmonious and effective action » waardoor hoofdzakelijk het accent gelegd wordt op het paedagogisch aspect. In de *Grande Encyclopedie* wordt, zoals in het *Zwitsers Reglement van Krijgstucht* (8), vooral gezegd hoe zij zich veropenbaart: « La discipline pour une troupe armée consiste à obéir aux chefs, à les respecter et à observer strictement les lois et règlements », hetgeen het kernachtige « Autorität von oben, Gehorsam von unten » van de grote veldheer von Moltke benadert, gekritiseerd weliswaar door Albert Uldry, die de voorkeur geeft aan deze bepaling: « La discipline est l'obéissance aux ordres d'un supérieur ayant qualité pour les donner en même temps que la fidélité au devoir et la volonté d'accomplir consciencieusement ce devoir » (9). De Italianen, in hun *Encyclopedia* gaan veel verder. Volgens hen vereenzelvigt zich de Krijgstucht, in hoofdorde, met de meest volkomen solidariteit en in ondergeschikte, uit de eerste voortvloeiende orde, de eendracht en de samenwerking die hun doel verwezenlijken door zes middelen: de ondergeschiktheid, de gehoorzaamheid, de korpsgeest, het militair eergevoel, het onderdrecht, de orde: « Nella società militare dato il suo fine e lo sua costituzione, il grande principio di conservazione e di sviluppo, la disciplina è intesa come identificazione della più compiuta solidarietà. Le basi logiche e operative quali la solidarietà, ragione prima, la concordia e la cooperazione, ragione conseguenti, attingono il loro fine morale e pratico, sono: la subordinazione, l'obediencia, lo spirito di corpo, il sentimento dell' onore militare, l'istruzione, l'ordine ».

Napoleon schijnt het niet aangedurfd te hebben een bepaling van de Krijgstucht te geven, maar hij bestempelde ze als de eerste hoedanigheid van de soldaat « La discipline est la première qualité du soldat, la valeur n'est que la seconde ». Zijn oordeel wordt gedeeld door de opsteller van het *Zwitsers Tuchtreglement*, wanneer hij schrijft: « La discipline est la base de l'aptitude à la guerre, sans elle l'instruction manque son but » (artikel 27) en inspireerde voorzeker de redacteur van het *Frans Tuchtreglement*, waarvan het eerste artikel luidt: « La discipline faisant la force principale des armées, il importe que tout supérieur obtienne de ses subordonnés une obéissance entière et une soumission de tous les instants ».

De gebalanceerde stijl van deze volzin bracht de franse schrijver André Maurois in beroering en deed hem terugdenken aan de schoonste passus uit het *œuvre* van Bossuet, alhoewel niet kan verzekerd worden dat Maurois, die geen militair is en erg vatbaar voor humor, het al dan niet ernstig meent (10). Niemand beter dan hij evenwel gelukte erin het begrip krijgstucht in een zijner meest specifieke uitingen heerlijker te parafraseren daar waar hij de tweede natuur beschrijft, die een langdurige onderwerping aan de militaire discipline bij sommigen weet aan te kweken: « Quand le Ministre de la Guerre lui ordonnait de mettre ses casernes à la disposition d'un colonel anglais, la discipline lui commandait d'obéir, mais des souvenirs hostiles lui inspiraient des farouches résistances » (11). Uit de lectuur van de bekende bio-

grafie van Karel de Twaalfde door Voltaire onthielden wij nog deze uitdrukking die vooral de waarde van de tucht voor een leger kenmerkt: « C'est au temps à aguerrir les troupes et à la discipline à les rendre invincibles » (12).

Tegenover deze buitenlandse bepalingen of parafrasen geplaatst, slaan onze eigen omschrijvingen van de krijgstucht hoegenaamd geen slecht figuur. Artikel 1 (oud) van het *Reglement van Krijgstucht*, zowel voor het Krijgsvolk te Water als te Lande, nog altijd van kracht in België, luidt: « De Krijgstucht bestaat in de hoogst mogelijke orde, in de allerspoedigste uitvoering van de gegeven bevelen, zonder de minste tegenspraak, en in de onvermijdelijke bestraffing der geringste nalatigheden of misslagen, zoals ook der Personen, welke dezelve bedreven hebben, of hunnen plicht in het nakomen der voorgeschreven orders verzuimen, terwijl een volstreekte lijdelijke gehoorzaamheid van den minderen aan den meerderen er de grondslag van is ».

Het eerste artikel van het in Nederland sedert 1922 van toepassing verklaarde *Nieuwe Reglement betreffende de Krijgstucht*, luidt:

« De Krijgstucht omvat de handhaving van regemaat en orde in alle, zelfs schijnbaar nietige zaken, den militairen dienst betreffende; stipte nakoming van alle voorschriften en nauwgezette voldoening aan de ter zake van den dienst gegeven bevelen, ook waar deze slechts kleinigheden betreffen. Zij eischt een voortdurend besef van ondergeschiktheid aan iedere hoger geplaatste, het nalaten van elk min voegzaam en met de waardigheid van den militairen stand strijdig gedrag en in het algemeen onafgebroken plichtsbetrachting. »

Zoals bekend hebben wij deze laatste omschrijving te danken aan hoogleraar, Mr van der Hoeven, wiens werk, spijtig genoeg, in België al te weinig bekend is. De door hem gegeven omschrijving is volgens sommigen misschien ook niet volmaakt, maar wij hebben zelf kunnen ondervinden hoe moeilijk de begrippen « Tucht » en « Krijgstucht » zich laten omschrijven en in onze ogen blijft zijn omschrijving nog altijd het beste van wat wij mochten aantreffen. Zij duidt vooreerst duidelijk het voorwerp aan van de tucht, namelijk de « orde » en somt vervolgens enkele modaliteiten op die haar in staat stellen haar voorwerp te verwezenlijken en tussen deze treffen wij niet meer aan — en dit is een grote verbetering — de « bestraffing der geringste nalatigheden of misslagen alsook der personen welke dezelve bedreven hebben ». Deze bestraffing immers behoort niet, zoals wij verder hopen te kunnen aantonen, tot de Tucht maar wel tot het Tucht-recht. Nu zal men misschien nog altijd iets kunnen vinden om de gegeven enumeratie te verlengen — d. i. precies het gevaar dat schuilt in het introduceren ener opsomming in een omschrijving — maar professor van der Hoeven zal zich daarvan wel bewust geweest zijn, gestreefd hebben naar volledigheid en een mogelijke vermeerdering der opsomming niet a-priori uitgesloten hebben. Misschien had, zoals door Mr. A. F. Steffen zeer wijselijk aangestipt, (13) ietwat meer de klemtoon kunnen gelegd worden op de « innerlijke » onderschepping die de veruiterlijking der tuchtvolle gedragingen heeft vooraf te gaan en als men rekening houdt met de oorspronkelijke betekenis van het begrip « Tucht », had misschien ook het « paedagogisch » aspect ervan kunnen geaccentueerd worden. Ook nog verwekt, volgens ons, de door professor van der Hoeven opgestelde tekst soms de indruk dat de Krijgstucht het vooral te stellen heeft met « schijnbaar nietige zaken » en « kleinigheden », als wanneer volgens ons,

de Krijgstucht ook de « meest ernstige zaken » betreft. Zij omvat immers al de gedragingen van de militair, die ten dienst staat van een zeer speciale instelling en van de verwezenlijking van haar doel en aan deze zending kan tekort komen voorzeker in kleinigheden maar ook op de meest kritische ogenblikken in de meest belangrijke van hem geleverde handelingen, wat ongetwijfeld ook onbestaanbaar is met de Krijgstucht en een aanranding op de door haar beschermde orde vormt. Terecht evenwel mogen wij ons afvragen of datgene dat wij anderen in de gegeven omschrijving graag hadden zien opnemen, daar wel op zijn plaats zou staan. Wij mogen toch niet vergeten dat een Militair Reglement geen rechtswerk is en moeten ons er voor hoeden het verwijt te oogsten van des Guten zuviel. Rechtsgeleerden zullen waarschijnlijk beter gediend zijn met een meer abstracte bepaling van de Krijgstucht, zoals voorgesteld door Mr A. F. Steffen (14), maar voor het gebruik dat er dagelijks moet van gemaakt worden in de weermacht is de aanschouwelijke voorstelling gegeven door professor van der Hoeven heel wat verkieslijker.

Indien professor van der Hoeven, naar onze mening, dus, terecht in zijn omschrijving naliets te vermelden over de middelen die tot Krijgstucht kunnen leiden en in deze omschrijving, enkel sprake is van de middelen waardoor de Krijgstucht haar doel nastreeft, moeten wij nochtans in deze studie een kort woord over die middelen zeggen. Zij zijn talrijk en verscheiden: training, aansporing, voorbeeld, lering, aanmoediging, beloning, en, in zover zij afschrikt van ontuchtvol handelen, de bestraffing (14).

Al deze middelen en wellicht nog andere, kunnen dienen om van een man een « tuchtvol » soldaat te maken: zij voeden hem op, zij « trekken » hem op tot tucht en zullen hem in staat stellen alle voorschriften stipt na te komen, alle dienstbevelen nauwgezet uit te voeren, voortdurend onderwerping aan zijn meerdere te betonen, al wat strijdig is met de waardigheid van zijn stand na te laten, onafgebroken zijn plicht te vervullen, kortom die overeenstemming te bereiken die moet bestaan tussen de gedragingen, zoals zij door de orde worden geëist, en deze die zich in de werkelijkheid voordoen.

Vóórleer een einde te stellen aan de ontleding van het begrip « Krijgstucht », rest ons nog het belang van de Krijgstucht te onderzoeken. Wij hebben hoger uiteengezet dat de Tucht des te strenger en meer omvattend moet zijn naarmate de orde die zij moet beschermen en bevorderen moeilijker te bereiken of kostbaarder zal zijn. Welnu, een leger zonder orde is een verloren leger: niets is voor haar kostbaarder dan de orde, niets is ook zo moeilijk te bereiken in een leger als de orde. Daarom zal er ook geen enkele instelling zijn waar zoveel belang aan de tucht moet gehecht worden als in een leger en wordt van de Krijgstucht terecht gesproken als van een « eminent rechtsgoed » dat degelijk moet kunnen beveiligd worden.

* * *

Tuchtrecht — Strafrecht.

Het « Tuchtrecht » wordt subjectief verstaan in de zin van bevoegdheid tot toepassing van tuchtstraffen. Objectief beduidt het het geheel van regels voorgeschreven om de tucht door middel van tuchtstraffen te handhaven. Wij zeggen behoud van de « tucht » en niet van de « orde ». Het onderscheid verdient minstens éénmaal gemaakt te worden, al is het zuiver akademisch: door de « Tucht » hoog te houden, be-

houdt het Tuchtrecht immers de « Orde », onmiddellijk voorwerp van de Tucht en middellijk voorwerp van het Tuchtrecht. Het is dit « Tuchtrecht » in objectieve zin en zijn verhouding tot het Strafrecht dat wij thans wensen te ontleden. Het strafrecht, in objectieve zin, is het geheel van de door de Staat gestelde rechtsregels door dewelke aan een menselijke gedraging straf als wettelijk gevolg verbonden wordt.

Principieel bestaat het verschil tussen Tuchtrecht en Strafrecht daarin dat het doel van het tuchtrecht rechtstreeks in het belang van de betreffende groep en slechts onrechtstreeks in het belang van de gehele staatsgemeenschap is gelegen, terwijl het strafrecht integendeel rechtstreeks het belang van de staatsgemeenschap beoogt. (15) Het strekt, zouden wij kunnen zeggen met professor van Hamel (16) niet tot handhaving der openbare rechtsorde, maar tot verzekering van plichtsvervulling binnen een bijzondere rechtskring. Binnen deze rechtskring staan de leden gedurende een bepaalde tijd ten dienste van de instelling tot dewelke zij gewoonlijk vrijelijk zijn toegetreden, hetgeen niet kan gezegd worden van de staatsgemeenschap, die integendeel op de eerste plaats ten dienste staat van haar leden, die zich aan het voortdurend rechtsverband dat tussen hen en de Staat bestaat niet kunnen onttrekken. Veel zwaarder dan de Staat zal derhalve de instelling haar machtsgreep doen wegen op haar leden en dat zal zich vooral veropenbaren in het door haar gehuldigd repressief systeem, dat meer beheerst zal worden door het primaat van de doelmatigheid dan door dat van de gerechtigheid (17).

In de praktijk zal dit verschil het gemakkelijkst empirisch kunnen vastgesteld worden (18).

1. Het tuchtrecht vertoont minder juridisch afgelijnde aspecten dan het strafrecht: de wetgever bepaalt zich tot algemene formules ter aanduiding van de strafovertreedingen, terwijl hij bij strafrecht de strafbare feiten elk afzonderlijk nauwkeurig omschrijft. Hetzelfde mag gezegd worden van de aanwijzing der tuchtstraffen. Het principe *Nullum crimen, nulla poena sine lege* geldt niet in het Tuchtrecht. De rechten van de verdediging zullen in het tuchtrecht derhalve minder verzekerd zijn dan in het strafrecht, maar de beteugeling der tekortkomingen zal er niet zo strak zijn als in het strafrecht en meer gelijken op de « *domestica castigatio* » uit het romeins recht dan op strafrecht. Daar het lid van de instelling bovendien slechts een deel van zijn activiteit, beperkt in de tijd, zal besteden aan de werking van de instelling zal het Tuchtrecht dit lid slechts vatten voor dat deel zijner activiteit, terwijl het strafrecht de staatsonderhorige zal beheersen 24 uur op 24 gedurende gans zijn leven. De uitoefening van het Tuchtrecht zal toevertrouwd worden aan een bijzondere rechter terwijl de toepassing van de strafwet voorbehouden blijft aan de gewone rechter. In het Tuchtrecht zal mene niet zoals in het Strafrecht het beginsel van de « scheiding der machten » ontmoeten: degene die disciplinair veroordeelt is gewoonlijk dezelfde, die de tuchtvordering uitoefent, de uitvoering der beslissing verzekert en de overtreden rechtsregel uitvaardigde. Er kan in het Tuchtrecht hoogstens sprake zijn van « scheiding van organen ».

Men heeft zich afgevraagd of de disciplinaire actie het karakter had van een strafvordering of van een burgerlijke vordering. De franse rechtspraak, in het bijzonder, is daarover zeer verdeeld geweest, totdat het Cassatiehof aannam dat de Tuchtvordering « sui generis » was (19). De algemene leerstukken van het

strafrecht zullen er dus ook niet op toegepast worden⁽²⁰⁾. Maar tussen de drie voornoemde vorderingen, die elk een afzonderlijk doel nastreven, zal er een wederkerige onafhankelijkheid bestaan, zonder dat de uitoefening van de ene de uitoefening van de andere in de weg kan staan en het principe « non bis in idem » zal dus niet gelden omdat het voorwerp van elke vordering verschillend is⁽²¹⁾. Het voorwerp van de publieke vordering is beteugeling van een inbreuk op de strafwet, voorwerp van de burgerlijke vordering is teruggave of vergoeding van schade, voorwerp van de tuchtvordering is beteugeling van tekortkomingen aan plichten van staat. « Hieraus folgt das der Grundsatz Non bis in idem, nicht anwendbar ist wenn wegen einer und derselben Verfehlung sowohl eine strafrechtliche als auch eine disziplinarrechtliche (dienstliche) Verurteilung erfolgen soll »⁽²²⁾. Uit de niet toepassing van de algemene leerstukken van het Strafrecht zal, van zijn kant volgen, dat de Tucht vordering niet verjaart, dat zij enkel kan uitgeoefend worden door de overheden hiervoor aangewezen door de wet en die overheden zullen zijn deze bij wie de verantwoordelijkheid voor het behoud der tucht berust. Analogische interpretatie, verboden in strafrecht, zal in tuchtrecht kunnen ingeroepen worden. Motivatie van de tuchtrechtelijke beslissing is niet vereist zoals het wel het geval is voor de vonnissen. Maar toerekenbaarheid van de delinkwent wordt gevergd om zijn bestraffing mogelijk te maken. Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Lang niet alle auteurs zijn het eens over de al of niet toepasselijkheid van de algemene leerstukken van het strafrecht op het Tuchtrecht. Om alle betwisting te vermijden is het volgens ons aangewezen uitdrukkelijk de rechtsinstituten van het Strafrecht aan te duiden die men in een bepaald Tuchtrecht wil zien toegepast worden.

2. De tekortkomingen aan de tucht zullen meer gespecialiseerd zijn dan de inbreuken op de strafwet, die meer algemene verplichtingen sanctionneert terwijl het tuchtrecht tekortkomingen beteugelt aan bijzondere verplichtingen. « Das Disziplinarvergehen, zegt von List, ist Verletzung der Dienstpflicht, nicht notwendig Verletzung der öffentlichen Rechtsordnung »⁽²³⁾. Zij zullen derhalve moeten beoordeeld worden niet in functie van het strafrecht en de storing aan de sociale orde, noch van het privaatrecht en de schade berokkend aan een privaat belang, maar enkel in functie van de plichtsvervulling van het betrokken lid, de goede werking en de faam van de aanstelling tot dewelke het behoort⁽²⁴⁾.

3. De tuchtstraffen, ook tuchtmiddelen, tuchtmaatregelen of sankties geheten, zonder dat tussen deze woorden een grondig onderscheid schijnt gemaakt te worden, beteugelen de inbreuken strafbaar gesteld door het Tuchtrecht en zij worden opgelegd door de Tuchtrecther, in tegenstelling met de straffen uit het Strafrecht, die opgelegd worden door de strafrecther voor inbreuken op de strafwet. Zij kenmerken zich door hun specialisatie omdat zij gespecialiseerde vergrijpen beteugelen: zo zullen wij tussen hen straffen aantreffen van zuiver morele aard, zoals de berisping, de blaam, de censuur. Zij kenmerken zich eveneens door hun groter verscheidenheid: zij zullen niet, zoals de straffen uit het strafrecht, de delinkwent enkel treffen in zijn leven, vrijheid of patrimonium, maar ook in het bezit van de rechtsgoederen, die hem toekomen wegens zijn lidmaatschap van de instelling wier Tuchtrecht uitgeoefend wordt, b.v. het verbod opgelegd aan een advocaat tijdelijk het gerechtsge-

bouw te betreden. In tegenstelling met de straffen van het strafrecht die gedetermineerd zijn, zullen zij door de wet niet verbonden worden aan de overtreding van een bepaalde rechtsregel, maar zal het aan de Tuchtrecther overgelaten worden tussen de ter beschikking gestelde tuchtstraffen een keuze te doen om naargelang de omstandigheden de vergrijpen tegen de tucht te bestraffen met de straffen, die hij goedvindt⁽²⁵⁾.

De tuchtstraffen vertonen nochtans met de straffen van het Strafrecht drie gemeenschappelijke kenmerken: zij brengen inderdaad voor de gestrafte leedtoevoeging mede, hoe gering de tuchtstraf ook weze. Zij hebben een preventief karakter, in zoverre dat zij op de gestrafte verbeterend werken, hem voor hervaling behoeden en navolging door anderen voorkomen — in die zin kunnen de straffen trouwens zoals hoger gezegd, gerangschikt worden tussen de middelen die tot tucht opvoeden. De tuchtstraffen moeten tenslotte een ideëel herstel der geschonden rechtsorde bewerkstelligen, zoals de straffen van het strafrecht⁽²⁶⁾.

Uit deze ontleding menen wij te mogen afleiden dat tuchtstraffen geen straffen zijn in de zin van het strafrecht, maar zij niettemin straffen zijn die, zoals de andere, behoren tot het groot arsenaal der straffen, die wel van naam kunnen veranderen, naargelang het gebruik waarvoor zij bestemd worden, maar die in de grond wezenlijk van mekaar niet te onderscheiden zijn. Professor van Hamel, die zeker een bijzonder geautoriseerde auteur is, had reeds geconstateerd dat het zeer moeilijk was de tuchtstraffen van de gewone straffen te onderscheiden, « te minder, schreef hij, omdat nu somtijds gelijksoortige maatregelen als straf en als tuchtmiddel dienst doen: lichamelijke tuchting, opsluiting, ontneming van rechten, degradatie, berisping: naarmate het begrip der straf ruimer wordt, zal de grenslijn minder scherp worden »⁽²⁷⁾.

Dit belet echter sommige juristen niet er een veel scherper mening op na te houden. Zij ontkennen aan de tuchtstraffen hun hierboven beschreven veelzijdig karakter⁽²⁸⁾ of noemen ze enkel « sancties »⁽²⁹⁾. Haus, in zijn « Principes généraux du droit belge », tracht als volgt deze stelling te verantwoorden: « La plupart des pénalités attachées à ces fautes (i.e. disciplinaires), ne rentrent dans aucune des trois catégories des peines établies par le Code pénal (i.e. criminele straffen, correctionele straffen, politiestraffen). Quant aux pénalités reconnues par ce Code, telles que la destitution, l'interdiction, l'amende, l'emprisonnement, elles cessent d'être des peines proprement dites, quand elles sont appliquées par mesure disciplinaire. En effet, les châtements disciplinaires, quels qu'ils soient, ont pour but non de punir les personnes qui les ont encourus, de leur rendre le mal qu'ils ont mérité par leur action ou inaction répréhensible, mais de les corriger, de les déterminer à remplir désormais leurs devoirs, ou si le châtement consiste dans la destitution du coupable, de maintenir l'honneur du corps auquel il appartenait, la dignité des fonctions dont il a été revêtu ».

Zoals men kan zien is er noch sprake van vergelding of van herstel der geschonden rechtsorde, noch van het preventief karakter der straf, noch van het leed dat zij de gestrafte toebrengt. Het doel is zelfs niet eens straffen, enkel verbeteren en aansporen de eer van de instelling en de waardigheid der functie hoog te houden. Indien dit werkelijk zo is, dan blijft het voor ons onduidelijk waarom Haus toch de mening is toegedaan dat ten aanzien van de tuchtstraffen aan het voorschrift van art. 9 van de Grondwet moet vol-

daan worden en wij begrijpen dit nog veel minder wanneer hij uit wat hij vooropstelde afleidt dat het recht tuchtstraffen op te leggen niet tot het jus puniendi behoort: « Le droit d'appliquer des pénalités disciplinaires n'est donc pas un élément du droit de punir, une attribution de la justice répressive, c'est une émanation du pouvoir que tout supérieur exerce dans l'intérêt de l'ordre sur ceux qui sont soumis à son autorité ».

Regelrecht in strijd met de opvatting van Haus, betoogt de franse rechtsschrijver Garraud het tegenovergestelde ⁽³⁰⁾. « Le droit criminel ou droit pénal a pour domaine et pour objet le droit de punir (jus puniendi). Ce droit n'appartient pas seulement à l'Etat, il ne s'exerce pas seulement en son nom. Il peut appartenir à des individus comme à des corporations, des associations, des assemblées, dont l'Etat reconnaît l'existence et protège l'activité. Le droit de punir qui n'appartient pas à l'Etat et qui n'est pas exercé en son nom, comprend le domaine fort étendu des « pénalités disciplinaires que ne diffèrent nullement par leur essence des peines proprement dites, qui en diffèrent seulement par les intérêts spéciaux qu'elles protègent et par leur organisation ».

Het wil ons voorkomen dat, zoals zo dikwijls in de rechtswetenschap, beide stellingen verdedigbaar zijn, maar wij zijn geneigd eerder Garraud dan Haus te volgen. Het argument door deze laatste ingeroepen en volgens welk de tuchtstraffen niet kunnen gecatalogeerd worden in de zuiver conventionele straffenindeling van het strafrecht is maar al te geforceerd om ook in gelijk welke mate de verdere ontwikkeling van zijn betoog overtuigend te steunen. Het gebeurt, helaas, meer dat als men vertrekt van de ontleding der werkelijkheid om met de inductieve methode op te klimmen tot de principes, die deze werkelijkheid zouden moeten beheersen, men al te gemakkelijk — soms onbewust — het keurslijf van deze principes verwingt om de werkelijkheid, die men er wil inschuiven, er toch te doen in passen.

Het belang van het onderscheid tussen tuchtstraffen en straffen van het Strafrecht is niet zuiver academisch. Dit onderscheid heeft ook een praktisch belang in verband met de vragen: kunnen tuchtstraffen gecumuleerd worden met de gewone straffen en kunnen op de tuchtstraffen de rechtsinstituten van het gewoon strafrecht toegepast worden, n.l. de verjaring, de genade, de amnestie, de herhaling, de rehabilitatie, de voorwaardelijkheid. Deze vragen kunnen best beantwoord worden in het licht van wat wij hoger gezegd hebben over de aard der tuchtvoordering. Zoals het principe « non bis in idem » geen toepassing vindt op de uitoefening van de tuchtvoordering, zo kan het ook niet ingeroepen worden ter zake bestraffing en is cumulatie van straf en tuchtmiddel niet uitgesloten ⁽³¹⁾. De bedoelde rechtsinstituten uit het strafrecht vinden volgens ons dan ook geen toepassing in het tuchtrecht, ofschoon noch theorie, noch wet, er zich tegen verzetten dat zij, gewijzigd of in hun oorspronkelijke vorm, uitdrukkelijk van toepassing verklaard worden in een bepaald tuchtrecht ⁽³²⁾.

Wij hopen door deze ontleding een ietwat schematisch maar toch duidelijk beeld weergegeven te hebben van wat « Tuchtrecht » is en door wat het zich van « Strafrecht » onderscheidt. De aangehaalde karakteristieken zullen misschien niet allen teruggevonden worden in de verschillende disciplinaire repressieve systemen van de vele instellingen, die een tuchtrecht bezitten. Het is immers vanzelfsprekend dat het Tuchtrecht zal verschillen van instelling tot instelling, maar de hoofdtekken of grondtonen, die wij op

de voorgrond brachten, zullen wij overal ontmoeten.

Deze specifieke kenmerken van het Tuchtrecht zijn niet star onveranderlijk maar voor evolutie vatbaar en wij constateren dat het Tuchtrecht van sommige instellingen inderdaad evolueert en wel in de richting van het strafrecht, doordat b.v. gepoogd wordt de rechten van de verdediging beter te verzekeren, de afstand tussen de straffende organen en de leidende organen te vergroten, aanwijziging van vergrijpen en straffen scherper te omschrijven.

Wij stellen ons dan ook de vraag of tuchtrecht eigenlijk geen strafrecht is dat niet zo snel evolueert? Oorspronkelijk was er tussen beide geen verschil maar naargelang de staatsmacht zich meer en meer ontwikkelde ten nadele van de macht van het stamhoofd en zich bemoeide met het ordenen, niet enkel van de betrekkingen tussen de stammen, maar ook van de betrekkingen tussen de leden van eenzelfde stam, werd het verschil hoe langer hoe meer merkbaar. Op te merken valt nochtans dat het strafrecht lange tijd kenmerken vertoont heeft van het Tuchtrecht: de theorie van de scheiding der machten en het principe Nullum crimen, nulla poena sine lege, dateren slechts uit de XVIIIe eeuw, even vóór de Franse Revolutie; de leden van de Staat stonden vroeger veel meer dan nu te zijnen dienste en de « Vorst », « vader » zijner « onderdanen », oefende rechtstreeks over hen zijn strafbevoegdheid uit, die nog altijd meer doet denken aan de castigatio domestica dan aan strafrecht. Ten huidige dage is het onderscheid echter opvallend groot geworden, zoals wij hopen hoger te hebben doen aanvoelen, maar het Tuchtrecht schijnt de ondergane vertraging te willen inlopen. Zelfs indien dit opzet mocht slagen, zou er nog altijd een verschil blijven bestaan tussen Tuchtrecht en Strafrecht, omdat dit laatste het recht van de Staat is, die een algemeen doel nastreeft, terwijl het eerste het recht blijft van een instelling, die een bijzonder doel nastreeft en derhalve ingesteld zal zijn op de bescherming en het behoud van de bijzondere rechtsgoederen van deze instelling. Met dit voorbehoud is Tuchtrecht tenslotte strafrecht dat in een bepaald stadium zijner evolutie werd vertraagd terwijl strafrecht tuchtrecht is dat zijn evolutie sneller en vollediger doormaakte om uit te groeien tot hetgeen wij er thans onder verstaan.

* * *

Militair Tuchtrecht — Militair Strafrecht — Gewoon Strafrecht.

Wij hebben in het tweede gedeelte dezer studie getracht de hoofdkenmerken van het Tuchtrecht op te sporen en de criteria vast te leggen bij toepassing van dewelke het onderscheid tussen Tuchtrecht en Strafrecht kan gemaakt worden. Wanneer wij nu uit deze gezichtshoek het zowel in Nederland als in België toegepast militair Tuchtrecht onderzoeken, wat constateren wij dan? Vooreerst, dat het Militair Tuchtrecht bestaat in het belang van de weermacht en slechts onrechtstreeks in het belang van de staatsgemeenschap. Het strekt immers niet tot handhaving van de algemene rechtsorde, maar wel van de tucht in een bepaalde groep of instelling ⁽³³⁾. Het primaat van de doelmatigheid, met het oog op de goede werking van de groep of instelling, staat er in hoog aanzien. Het militair tuchtrecht vertoont, vervolgens, minder scherp afgetekende juridische vormen dan het strafrecht: de krijgstuuchtelijke vergrijpen worden niet omschreven noch opgesomd maar slechts zeer algemeen bepaald als « alle niet in enige strafwet omschreven feiten, strijdig met enig dienstbevel of dienstvoorschrift, of onbestaanbaar met de militaire tucht of

orde» (art. 2 Wet Krijgstucht). Het zou trouwens onbegonnen werk zijn deze vergripen één voor één te willen opsommen en bepalen en het zou bovendien indruisen tegen een der hoofdenkenmerken van het Tuchtrecht dat essentieel iets vaags vertoont. Zo de tuchtstraffen wel omschreven werden dan is de aanwijzing er van voor de beteugeling van een bepaald vergriep toch nog overgelaten aan de keuze van de strafoplegger, wat des te meer een der kenmerken van het tuchtrecht is. Ook op het stuk van de rechten van de verdediging, treffen wij in het militair tuchtrecht de karakteristieken aan van het Tuchtrecht in het algemeen, vervolging en beteugeling zijn veelal geconcentreerd in één hand, die dan bovendien ook nog de overtreden regel uitvaardigde, maar eveneens moet onderlijnd worden dat de overste, de «vader» zijner «ondergeschikten» aan de uitoefening van zijn strafbevoegdheid dikwijls een vaderlijke wending geeft. Op het militair tuchtrecht zijn tenslotte de algemene leerstukken van het gewone strafrecht niet van toepassing en cumulatie van Tuchtstraf en gewone straf wordt in principe niet uitgesloten. Wat von List schreef over het onderscheid tussen Tuchtrecht en Strafrecht ⁽³⁴⁾, vinden wij dus hier volledig terug.

Het is echter niet enkel van belang na te gaan in welke verhouding het Militair Tuchtrecht staat tot het gewoon Strafrecht, maar ook tot het Militair Strafrecht. Dit laatste vertoont ontegensprekelijk de karakteristieken van het gewoon strafrecht voor wat betreft omschrijving der feiten, aanwijzing der straffen, aard der straffen, - ontslag uit de militaire dienst, verlaging, plaatsing in een straffklasse en dergelijke meer uitgezonderd, - toepassing van de algemene leerstukken uit het strafrecht, rechten van de verdediging. Het viel ons evenwel op dat één der ergste door het Militair strafwetboek beteugelde misdrijven, n.l. de ongewettigde overgave of vlucht voor de vijand of vernieling van oorlogsmaterieel, een zeer tuchtrechtelijke klank verwekt:

artikel 84: «Met de dood... wordt gestraft de militair, die in tijd van oorlog opzettelijk: 1° eenige onder zijne bevelen staande versterkte of bezette plaats... aan de vijand overgeeft... zonder daarvoor of daarbij alles gedaan of bedongen te hebben wat zijn plicht onder die omstandigheden van hem eiste;

(zie ook art. 85 en 86 van hetzelfde Nederlandse Militair Strafwetboek). Vergelijk dit met artikel 20 van het Belgisch Militair Strafwetboek, als volgt door ons vertaald:

«Ieder generaal, ieder bevelhebber ener gewapende eenheid, die in open veld zal gekapituleerd hebben, zal met de dood worden gestraft indien hij vooraleer te kapitulieren of in de kapitulatiebrief zelf niet alles gedaan of bedongen heeft wat plicht en eer voorschrijven».

Wanneer wij bovendien het doel van het militair strafrecht en de inhoud van de meeste militaire delikten ontleden dan leidt ons deze ontleding tot de vaststelling dat het militair strafrecht, zoals het militair tuchtrecht, in de eerste plaats bestaat in het belang van het leger, en slechts onrechtstreeks in het belang van de staatsgemeenschap. Het strekt immers in hoofdzaak tot handhaving der orde in het leger en niet tot bescherming der algemene rechtsorde, ofschoon niet kan ontkend worden dat sommige militaire delikten, zoals b.v. de zojuist vermelde ongewettigde overgave, een weerslag op de algemene rechtsorde kunnen hebben. Niettemin vormen zij in hoofdzaak inbreuken op de plichten van staat en het volstaat, om zich hiervan te overtuigen, de titels van

het tweede boek van het Nederlands Wetboek van Militair Strafrecht te herlezen:

Titel I. Misdrijven tegen de Veiligheid van de Staat (t. w. verraad, bespieding, schending van militaire geheimen),

Titel II. Schending van krijgsplicht,

Titel III: Misdrijven waardoor de militair zich aan de vervulling van zijn dienstplichten onttrekt,

Titel IV. Misdrijven tegen de ondergeschiktheid,

Titel V. Schending van verschillende dienstplichten,

Titel VII. Vernieling enz. van ten behoeve van de krijgsmacht dienende goederen.

Anderzijds zullen de zogenaamde «gemengde» delikten, zoals diefstal, verduistering of heling ten nadele van de Staat of een militair (titel VI), valsheden in militaire documenten, aanslagen op de zedelijke of fysieke integriteit van een militair, door militairen gepleegd, wel als aanrandingen op de algemene rechtsorde bestempeld worden, maar toch ook storing verwekken van de orde in het leger en indruisen tegen het groepsbelang. Het komt ons zelfs voor dat wanneer de militaire rechter geroepen wordt om zulke feiten te beteugelen, hij ze ongetwijfeld zal beoordelen in functie van de storing der algemene rechtsorde, die zij hebben teweeggebracht, maar ze in alle geval, mischien onbewust, zal bestraffen in verhouding van de schade, die zij aan de goede werking in het leger hebben berokkend ⁽³⁵⁾.

Wij vragen ons dan ook af of Hecker en Laband niet gelijk hebben wanneer zij de stelling verdedigen: «das hinsichtlich der Thatbestände kein principiell durchgreifender Gegensatz zwischen dem militärischen Disciplinarstrafrecht und dem militärischen Kriminalstrafrecht verhanden sei» ⁽³⁶⁾. Van het antwoord op deze vraag zal afhangen of het al dan niet juist is te zeggen dat het Militair repressief recht, tuchtrecht is dat een vergevorderde evolutie naar het strafrecht doormaakte, maar toch nog altijd tuchtrecht blijft alhoewel van strafrechterlijke stijl. De meest opmerkenwaardige aanwinsten dezer evolutie zijn voorzeker geweest: geaccintueerde scheiding tussen de straffende organen, zonder dat evenwel volgens ons reeds kan gesproken van toepassing van het principieel van de «scheiding van machten», legalisatie van de vergripen en van de straffen, bij toepassing van het principieel: «Nullum crimen, nulla poena, sine lege», groter uitbreiding van de procedure vormen ter verbetering van de rechten der verdediging. Of deze evolutie de grens van haar mogelijkheden heeft bereikt, zou moeilijk kunnen voorspeld worden.

J. MAES,
Substituut-Krijgsauditeur,
Antwerpen.

(1) Militair Rechtelijk Tijdschrift, 1957: afl. 4 (Lt Kol. Westendijk), afl. 5 (Dr Rollin Couquerque), afl. 6 (Lt. ter zee Van Leeuwen), afl. 9 (Res. Maj. Albarda), afl. 10 (Kpt. Lt. ter zee Krause).

(2) M.R.T. 1957, afl. 1, blz. 3.

(3) Staatslexikon von Sacher, V° Disziplin.

(4) Litré V° Discipline et Disciple.

(5) Middel Nederlandsch Woordenboek van Verwijs en Verdam en Mr. A.F. Steffen in «Wet op de Krijgstucht van aantekeningen voorzien», blz. 114.

(6) Lafaye, «Dictionnaire des Synonymes».

(7) Albert Uldry, «Le droit disciplinaire dans le code pénal militaire suisse», Lausanne, 1944, blz. 17.

(8) Art. 28 «La discipline se manifeste par l'obéissance sans réserve aux ordres des supérieurs, par l'exécution attentive de toutes les obligations de service».

(9) Albert Uldry, op. cit., blz. 15.

(10) André Maurois, Mémoires, deel I, blz. 74.

(11) André Malrois, Discours du docteur O'Grady, VI, bladzijde 66.

(12) Voltaire, Charles XII, blz. 82.

(13) Mr. A.F. Steffen, op. cit., blz. 114.

(14) Verdedigbaar is het opnemen van deze middelen, in het bijzonder, de beloningen, in een Wet op de Krijgstucht,

zoals in Duitsland het geval met het ontwerp « Wehrdisziplinarordnung », waarop Lt. Kol. Mr. Westendijk, in M.R.T. 1957, afl. 4, blz. 235 en v., zulk uitstekende kritiek heeft geleverd. Maar anderzijds, mag de vraag wel gesteld worden of er wel een Reglement of Wet op de Krijgstucht nodig is, gescheiden van een militair Strafwetboek en of het niet beter zou zijn een enkel Codex te vormen, betreffende het behoud van de tucht in het leger, omvattend tegelijkertijd de nietige en de meest ernstige vergrijpen.

(15) Zie Handelingen van de Nederlandse Juristen-vereniging 1936, met praeadvies Röling.

(16) van Hamel, Nederlandsch Strafrecht, par. 41.

(17) Ter illustratie, deze veelzeggende uittaling van de commandant van een vliegtuigbasis in Vol de Nuit van Saint-Exupéry: « Je sais que je suis injuste, mais si je ne frappe pas, les accidents se multiplient, si je frappe, les accidents diminuent ».

(18) de Naurois in Revue internationale de droit pénal, 1954, blz. 357.

(19) Tuchtvordering = publieke vordering (Montpellier 27.12.1852, Dalloz 53.2.65).

Tuchtvordering = burgerlijke vordering (Cass. Fr. 6.5.1844, Sirey 44.1.561).

Tuchtvordering = vordering sui generis (Cass. Fr. 5.7.1858, Dalloz 58.1.271 met advies Proc. Gen. Dupin).

(20) van Hamel, Nederlandsch Strafrecht par. 41.

(21) Répertoire générale du droit français, v° Discipline.

(22) Handwörterbuch der Rechtswissenschaft, Berlin-Leipzig, 1927.

(23) von List in Rechtslexikon van von Holtzendorf, V° « Ordnungstraffen ».

(24) In die zin advocaat-generaal van den Peerenboom,

in « Belgique judiciaire », anno 1863, blz. 354 en volgende.

(25) Zie A.F. Steffen, op. cit., blz. 38.

(26) A. Uldry, op. cit., blz. 75.

(27) Van Hamel, Nederlands Strafrecht, par. 41.

(28) Haus « Principes généraux du droit belge », 3e uitgave, 260-261; von List « Lehrbuch des Deutschen Strafrechts », 23e uitgave, blz. 249; « Verschieden von der peinlichen Strafe ist die staatliche Disziplinarstrafe, die vom Staate nicht als Inhaber der öffentlichen Zwangsgewalt, sondern kraft seiner dienstherrlichen Stellung, im Interesse des Inneren Dienstes, verhängt wird ».

(29) Ook Cassiers, in Revue de droit pénal et de criminologie, 1952-53, blz. 353, ontkent aan de tuchtstraf het karakter van een straf. Logisch voort redenerend moet deze schrijver tot het besluit komen dat ten aanzien van tuchtstraffen dus niet moet voldaan worden aan het voorschrift van art. 9 der Belgische Grondwet, dat luidt: « Geen straf kan worden ingevoerd of toegepast, dan uit kracht van de wet ».

(30) Garraud « Traité du droit pénal français » deel I, bladzijde 3.

(31) Van Hamel, op. cit., par. 41.

(32) In het Zwitserse Tuchtreglement is, b.v. verjaring der straf (ook der strafvordering), voorzien. — A. Uldry, op. cit., blz. 97.

(33) A.F. Steffen, op. cit., blz. 10.

(34) von List, Rechtslexikon van von Holtzendorf, V° Ordnungstraffen.

(35) van der Hoeven, Militair Straf- en Tuchtrecht, deel III, blz. 34.

(36) Laband, Staatsrecht, III, blz. 167.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 november 1957.

Eerste Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Anciaux Henry de Faveaux.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs Demeure en Van Ryn.

Handelshuur. — Toepassing van art. 16, 1° van de wet van 30 april 1951. — De verhuurder moet het gehele verhuurde pand betrekken.

Het bestreden vonnis heeft door een juiste toepassing van art. 16, 1° van de wet van 30 april 1951 beslist, dat het persoonlijk en metterdaad betrekken van het voorheen verhuurde goed dient te geschieden in het gehele pand, waaromtrent de huurovereenkomst gesloten is en niet ten uitvoer gebracht, wanneer de verhuurder een deel van dat pand aan derden te huur geeft; het vonnis heeft derhalve de beslissing gerechtvaardigd, waardoor het in beginsel de eis tot vergoeding wegens uitwinning ingewilligd heeft.

De Bièvre t./De Smet

Gelet op het bestreden vonnis, op 17 november 1955 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, in hoger beroep uitspraak doende;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 16, I, 1°, 25 (eerste lid en leden 2° en 3°), vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds, en 97 van de Grondwet,

doordat, om te beslissen dat de eis, door verweerder ingesteld en strekkende tot betaling van een uitwinningvergoeding, in beginsel gegrond is om de redenen dat aanlegger niet binnen zes maanden en wel in de loop van ten minste twee jaar het voornemen het verhuurde goed persoonlijk te betrekken ten uitvoer gebracht heeft met het oog op welk voornemen, hij

verweerder heeft kunnen uitwinnen, de bestreden beslissing overwogen heeft dat: « de eis tot hernieuwing doelde op het geheel der tot koophandel en bewoning bestaande plaatsen en dat de weigering op hetzelfde geheel heeft geslagen; dat geïntimeerde of de zijnen derhalve het pand geheel dienden te betrekken en niet ten dele... », dat het op aanlegger rustte « voor alle plaatsen het voornemen ten uitvoer te brengen met het oog waarop hij appellant had kunnen uitwinnen », en eruit afgeleid heeft dat « ...in strijd met wat de eerste rechter beslist heeft, het feit dat geïntimeerde zelfs ten dele de overdekte ruimte aan derden in huur gegeven heeft, aan het licht brengt dat zijn voornemen het verhuurd goed persoonlijk te betrekken niet oprecht was... », waaruit volgt dat de bestreden beslissing, tot rechtvaardiging van het recht op de uitwinningsvergoeding dat zij verweerder toekent, laten gelden heeft dat het werkelijk en persoonlijk betrekken van het verhuurde goed door de verhuurder of de zijnen, als omschreven in voormeld artikel 16, I, 1°, noodzakelijkerwijze een betrekken van gans het verhuurde goed impliceert, dan wanneer, zoals aanlegger in zijn conclusies betoogde, evenwelde bepaling, gevoegd bij artikel 25, 3°, van dezelfde wet, enkel een metterdaad en persoonlijk betrekken eist, dit wil zeggen een persoonlijk en werkelijk betrekken waarbij elk oogmerk om de rechten van de huurder bedrieglijk te krenken uitgesloten is, wat niet noodzakelijk een betrekken van gans het verhuurde goed impliceert, en dat derhalve, het enkel feit bepaalde plaatsen niet te betrekken of het enkel feit een deel van het verhuurde dat teruggenomen is, opnieuw aan een derde te verhuren, al kunnen deze feiten op grond van de bijzondere omstandigheden der zaak het bewijs ervan opleveren dat het door de verhuurder te kennen gegeven voornemen niet oprecht was, en bijgevolg het bewijs van het bedrieglijk krenken van de rechten van de verhuurder, onder meer wanneer de rechters over de grond erop wijzen dat de wederverhuring de bepalende beweegreden tot de terugneming geweest is, zij niet op zichzelf en noodzakelijkerwijze een niet tenuitvoerbrenging opleveren van het voornemen persoonlijk en metterdaad het verhuurde te betrekken, waaruit volgt dat de bestreden

beslissing de in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft;

Overwegende dat de vordering van verweerder, aanvankelijke aanlegger, strekt tot het bekomen van de uitwinningvergoeding omschreven in artikel 25, 3°, van de wet van 30 april 1951, omdat aanlegger, zonder van een gewichtige reden te laten blijken, niet binnen zes maanden, en wel in de loop van ten minste twee jaar, het voornemen ten uitvoer gebracht heeft persoonlijk en metterdaad het pand te betrekken waarovertrent partijen een handelshuurovereenkomst gesloten hadden, op grond van welk voornemen aan het gebruiken, door verweerder, van het verhuurde een einde was gemaakt;

Overwegende dat het bestreden vonnis erop wijst dat het verzoek van verweerder om hernieuwing van de huurovereenkomst sloeg op het geheel van de voor koophandel dienende plaatsen, en dat aanleggers' weigering op hetzelfde geheel heeft geslagen; dat deze in de ruimte welke verweerder als garage had gebruikt aan derden zes stallingsplaatsen voor personenautomobielen in huur heeft gegeven;

Overwegende dat het vonnis overweegt dat aanlegger, door, al ware het slechts voor een deel van het verhuurde goed, het voornemen van persoonlijk betrekken niet ten uitvoer te brengen waarmede hij zijn weigering de huur te hernieuwen gerechtvaardigd had, verweerder belet heeft de bepalingen van de artikelen 21 en volgende, vervat in voormelde wet, te genieten;

Overwegende dat het bestreden vonnis mitsdien door een juiste toepassing van artikel 16, I, 1°, vervat in de wet van 30 april 1951, beslist heeft dat het persoonlijk en metterdaad betrekken van het voorheen verhuurde goed dient plaats te hebben in gans het pand waarovertrent de huurovereenkomst gesloten is, en niet ten uitvoer gebracht is wanneer de verhuurder een deel van dat pand aan derden in huur geeft; dat het vonnis derhalve het dispositief gerechtvaardigd heeft waardoor het in beginsel de eis tot een vergoeding uit hoofde van uitwinning ingewilligd heeft;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1317 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis, om te beslissen dat de eis, door verweerder ingesteld en strekkende tot betaling van een uitwinningvergoeding, in beginsel gegrond is, om de reden dat aanlegger niet in de loop van ten minste twee jaar zijn voornemen het verhuurde goed persoonlijk en metterdaad te betrekken ten uitvoer gebracht heeft, erop gewezen heeft dat «de eerste rechter ten onrechte de omstandigheid in aanmerking genomen heeft dat geïntimeerde in de mogelijkheid zou verkeerd hebben met het oog op bewoning het gedeelte te betrekken dat aan de garage paalt en dat gescheiden is van de delen welke in het voorste gebouw op de benedenverdieping gelegen zijn; dat, indien geïntimeerde juist niet aan automobilisten de overdekte ruimte, die hun als garage diende, verhuurd had, hij de vertrekken op de benedenverdieping welke achter bewuste plaats lagen, had kunnen bewonen of betrekken; dat mitsdien de onmogelijkheid te betrekken welke de eerst rechter in aanmerking neemt, enkel aan het toedoen van geïntimeerde te wijten is; dat het in elke stand der zaak op geïntimeerde rustte in zijn gebouw de nodige inrichtingswerken uit te voeren ten einde voor alle plaatsen het voornemen ten uitvoer te brengen met het oog waarop hij het goed tegen appellant had kunnen uitwinnen»; waaruit blijkt dat de bestreden

beslissing heeft laten gelden dat de aanlegger de onmogelijkheid inriep de vertrekken op de benedenverdieping van het achterhuis te betrekken en aldus het feit van het niet-betrekken erkende, dan wanneer aanlegger in zijn conclusies uitdrukkelijk verklaart dat «hij aan het achterhuis veel kosten gemaakt heeft, dat hij er talrijke dagen aan het schilderen wijdt en er zijn werken ten toon stelt...», en waaruit volgt dat de bestreden beslissing de bewijskracht van aanleggers conclusies miskend heeft en niet op passende wijze met redenen omkleed is, en aldus de in het middel aangeduide bepalingen heeft geschonden;

Overwegende dat uit het op het eerste middel verstrekte antwoord blijkt dat het bestreden vonnis, zijn dispositief door een andere reden gerechtvaardigd heeft; dat het middel, hetwelk tegen een ten overvloede door het vonnis gegeven reden opkomt, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang;

Over het derde middel afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat de bestreden beslissing, om in beginsel gegrond te verklaren de vordering tot betaling van de uitwinningvergoeding, welke door verweerder ingesteld is uit kracht van artikel 25, 3°, vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten, overweegt «dat geïntimeerde, door ter rechtvaardiging van zijn weigering van hernieuwing het voornemen het pand persoonlijk te betrekken in te roepen, en dit voornemen niet ten uitvoer te brengen, zelfs gedeeltelijk, appellant belet heeft het voordeel van artikelen 21 en volgende van de wet te genieten...», dan wanneer zij in een andere passage erop wijst dat «...geïntimeerde door zijn gedeeltelijk betrekken van het voordien aan appellant verhuurde goed niet binnen de wettelijke termijn van zes maanden voldaan heeft aan de verplichting persoonlijk het pand te betrekken...», waaruit volgt dat die beslissing rust op tegenstrijdige of althans dubbelzinnige redenen, en dat zij mitsdien de in het middel aangeduide bepaling heeft geschonden;

Overwegende dat zonder de minste twijfel uit de gezamenlijke beschouwingen van het vonnis blijkt dat de uitdrukking «zelfs gedeeltelijk moet begrepen worden in de zin van «al bleef het niet-betrekken beperkt tot een deel van het verhuurde»;

Dat derhalve de redenen van het vonnis noch tegenstrijdig, noch dubbelzinnig zijn, en dat het middel feitelijk grondslag mist;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN CASSATIE

z IIe Kamer. — 14 januari 1957

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer-Verslaggever : M. Delahaye.
Advocaat-generaal : M. Depelchin.

Wegverkeer. — Vluchtmisdrijf. — Geen verbeurdverklaring van het motorrijtuig.

Door te bepalen, dat het eerste lid van art. 43 S.W. niet toepasselijk is op de overtredingen van de politiereglementen op het verkeer, heeft de wet van 1 augustus 1899 een algemene grondregel ingevoerd, volgens dewelke, in afwijking van art. 100 S.W. om het even welke verplichte toepassing van de straf van verbeurdverklaring in zake verkeersmisdrijven is uitgesloten.

Zo de wet van 1 augustus 1924, houdende wijziging en aanvulling van de wet van 1 augustus 1899, die twee onderscheiden misdrijven instelt, het ene tot bestraffing van de bestuurder die, wetende dat zijn voertuig een ongeval heeft veroorzaakt, de vlucht neemt om zich aan de nodige vaststellingen te onttrekken en het tweede tot beteugeling van de handeling van de bestuurder, die ondanks een vervallenverklaring van het recht een voertuig te besturen, een voertuig bestuurt, tot bestraffing van dit tweede misdrijf een facultatieve straf van verbeurdverklaring voorziet, blijkt uit de wordingsgeschiedenis van de wet, dat deze straf werd ingevoerd met de bedoeling alleen de bestraffing van dit tweede misdrijf te verscherpen.

Hieruit volgt dat, daar de wetgever op het vluchtmisdrijf niet eveneens een straf van verbeurdverklaring heeft gesteld, hij bedoeld heeft omtrent dit misdrijf niet af te wijken van de algemene grondregel van niet toepasselijkheid van de straf van verplichte verbeurdverklaring in zake verkeersmisdrijven.

Proc.-Generaal bij het Hof van beroep te Gent
t/ Cozijns.

Gelet op het bestreden arrest, op 15 oktober 1956 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het middel: schending van de artikelen 42 en 43 van het strafwetboek, doordat het bestreden arrest beslist dat er geen aanleiding is om de verbeurdverklaring van verweerders voertuig uit te spreken, dan wanneer de auto, eigendom van de bestuurder, die, na een ongeval te hebben veroorzaakt of daartoe aanleiding te hebben gegeven, de vlucht neemt, moet aangezien worden als zijnde het voorwerp dat gediend heeft tot het plegen van dit vrijwillig wanbedrijf en derhalve overeenkomstig de aangehaalde wetsbepalingen, moet verbeurd verklaard worden;

Overwegende dat, door te bepalen dat het eerste alinea van artikel 43 van het strafwetboek niet toepasselijk is op de overtredingen van de politiereglementen betreffende het verkeer, de wet van

1 augustus 1899 een algemene grondregel ingevoerd heeft naar dewelke, bij afwijking van artikel 100 van de strafwet om het even welke verplichtende toepassing van de straf van verbeurdverklaring in zake verkeersmisdrijven werd uitgesloten;

Overwegende dat, indien de wet van 1 augustus 1924, houdende wijziging en aanvulling van de wet van 1 augustus 1899, welke twee onderscheiden misdrijven instelt, het ene tot bestraffing van de bestuurder die, wetende dat zijn voertuig een ongeval heeft veroorzaakt, de vlucht neemt om zich aan de nodige vaststellingen te onttrekken en het tweede tot beteugeling van de handeling van de bestuurder die, spijs een opgelopen vervallenverklaring van het recht een voertuig te voeren, een voertuig bestuurt, tot bestraffing van dit tweede misdrijf een facultatieve straf van verbeurdverklaring voorziet, uit de voorbereidende werkzaamheden en namelijk uit het verslag van de commissie van de Senaat blijkt dat deze straf werd ingevoerd met bedoeling alleen de bestraffing van dit tweede misdrijf te verscherpen;

Overwegende dat daaruit volgt dat, waar de wetgever zich heeft onthouden tot beteugeling van het eerste hogergemeld misdrijf, het feit de vlucht te nemen, hetwelk hij door dezelfde wet tot misdrijf maakte, eveneens een straf van verbeurdverklaring te voorzien, hij bedoeld heeft, omtrent dit misdrijf niet af te wijken van de algemene grondregel van niet toepasselijkheid van de straf van verplichtende verbeurdverklaring in zake verkeersmiddelen;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het middel van ambtswege: schending van artikel 3 van de wet van 1 juni 1849 betreffende het tarief in strafzaken;

Overwegende dat het bestreden arrest, uitsluitend op hoger beroep van het openbaar ministerie uitspraak doende, het vonnis a quo bevestigt met de enkele wijziging ten gunste van verweerder, dat de uitgesproken verbeurdverklaring van verweerders autovoertuig te niet wordt gedaan; dat het niettemin verweerder veroordeelt tot de kosten van het hoger beroep, der publieke vordering en verstaat dat de in eerste aanleg uitgesproken lijfswang van een maand voor het invorderen der kosten van eerste aanleg zich zal uitstrekken tot de kosten van dit beroep; dat dergelijke beslissing de in het middel aangehaalde wetsbepaling schendt;

Overwegende voor het overige, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest in zover het verweerder veroordeelt tot de kosten van de openbare vordering in hoger beroep en de in eerste aanleg uitgesproken lijfswang uitbreidt voor het invorderen dier kosten; verwerpt de voorziening voor het overige;

Zegt dat melding van onderhavig arrest zal gedaan worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Zegt dat er geen aanleiding is tot verwijzing.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 31 december 1957.

Voorzitter : M. Hallemans.

Raadsheren : MM. Van Hal en de la Vallée Poussin.
Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.
Advocaten : Mrs Van Baarle, Jacobs en Misseleyn.

1. Burgerlijke rechtsvordering. — Verstek bij niet concluderen. — Vereisten voor toepassing van art. 152-bis Rv.

2. Onderhoudsplicht. — Rangorde onder de onderhoudsplichtigen.

1. Indien de pleitbezorger van verweerder geen besluiten heeft genomen en eiser wenst, dat het te wijzen vonnis geacht zal worden op tegenspraak te zijn gewezen, kan de eiser niet volstaan met het verzoek om verstekverlening, doch moet toepassing vorderen van art. 152bis Rs.

2. Onder de tot levensonderhoud verplichte personen bestaat een rangorde; in de eerste plaats is de echtgenoot verplicht, bij diens ontstentenis de bloedverwanten en in de laatste plaats de aanverwanten. Uit het feit, dat de echtgenoot van de onderhoudsgerechtigde spoorloos verdwenen is en uit het bevolkingsregister van zijn woonplaats ambtshalve geschrapt, volgt niet, dat hij onvermogen zou zijn en dat in zijn plaats de bloed- of aanverwanten zouden gehouden zijn.

Commissie van Openbare Onderstand te Deurne t./Hellemans en Stevens

Gelet op de vonnissen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen dd. 2 maart 1953 en 6 december 1954;

Gelet op het beroep bij akte van 28 juli 1955 aantekend;

Overwegende dat de vordering van appellante ingesteld bij dagvaarding dd. 23 september 1941 er toe strekte, op grond van artikel 30 der wet van 27 nov. 1891, geïntimeerden te horen veroordelen tot het betalen van 29.106,65 frank, herleid tot 25.407,30 frank, zijnde het bedrag her kosten uitgekeerd door appellante voor het verzorgen vanaf 1938 van wijlen Hellemans Marie-José, overleden op 3 maart 1942, in leven echtgenote van Stevens Domien zoon, respectievelijk dochter van eerste geïntimeerde en schoondochter van tweede en derde geïntimeerden;

I. Wat betreft de Rechtspleging :

1) Tegenover eerste geïntimeerde :

Overwegende dat het vonnis d.d. 2 maart 1953 tegen hem bij verstek werd gewezen;

Overwegende dat appellante allereerst aanvoert dat zij op 10 januari 1950 de door artikel 152bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bedoelde sommatie heeft doen betekenen en dat het vonnis van 2 maart 1953, wat eerste geïntimeerde aangaat, als tegensprekelijk diende gehouden en dat dienvolgens het vonnis van 6 december 1954 het verzet ten onrechte aanvaardde;

Overwegende dat uit het vonnis van 2 maart 1953 blijkt dat de pleitbezorger van eerste geïntimeerde geen besluiten neerlegde; dat indien appellante had kunnen vragen dat het te vellen vonnis op tegenspraak zou uitgesproken worden zij de toepassing van artikel 152bis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet heeft gevorderd en zich tevreden heeft gesteld verstek te nemen;

Overwegende dat eerste geïntimeerde bijgevolg regelmatig verzet heeft kunnen aantekenen tegen dit vonnis;

Overwegende dat het betekend werd op 25 maart 1953, te zamen met een bevel tot betaling, zodat appellante in het vonnis van 2 maart 1953 heeft berust; dat overigens het vonnis van 2 maart 1953 de vordering lastens eerste geïntimeerde heeft ingewilligd, zodat appellante desaanvaande zonder grieven en haar beroep zonder belang is en derhalve niet ontvankelijk;

Overwegende dat het vonnis d.d. 6 december 1954 niet betekend werd en het beroep dienvolgens ontvankelijk is;

2) Tegenover tweede en derde geïntimeerde :

Overwegende dat wat hen betreft het vonnis d.d. 2 maart 1953 op tegenspraak gewezen is; dat, daar waar tegen deze partijen een veroordeling, solidairlijk met de partij Hellemans werd gevorderd en daar uit de beslissing het inzicht van de rechter, de partijen Stevens-Claes buiten zaak te stellen indien het moest blijken dat de echtgenoot van wijlen Marie-José Hellemans kon gevonden worden en dat hij solvabel zou zijn, duidelijk naar voren komt, gezegd vonnis een interlocutoir karakter heeft;

Overwegende dat de betekening van dit vonnis, ten verzoeken van appellante, tegen haar de termijn van beroep niet heeft doen lopen;

Dat het beroep tegen dit vonnis dus ontvankelijk is;

Overwegende wat betreft het vonnis dd. 6 december 1954 dat, alhoewel dit vonnis niets besliste tussen appellante en tweede en derde geïntimeerden, eerstgenoemde partij toch geldig de twee andere, die partijen in zake waren voor de eerste rechter, voor het Hof van Beroep gedagvaard heeft;

II. Ten gronde :

Overwegende dat luidens artikel 30 der wet van 27 november 1891 de terugbetaling der kosten van onderhoud geëist kan worden hetzij ten laste van de ondersteunde personen, hetzij ten laste van hen die hun voedsel verschuldigd zijn;

Overwegende dat de principes van het burgerlijk recht betreffende de verplichting tot levensonderhoud toepasselijk zijn;

Overwegende dat de verplichting tot onderhoud achterenvolgend is; dat de echtgenoot in de eerste plaats gehouden is en bij ontstentenis van de echtgenoot moeten de bloedverwanten daarvoor instaan en in de laatste plaats de aanverwanten;

Overwegende dat ter zake de eerste rechter terecht doet opmerken dat de werkelijke schuldenaar van de kwetsige onderhoudsverplichting Stevens Domien zoon is, of de weduwnaar der door appellante verpleegde afgestorvene;

Overwegende dat appellante te vergeefs aanvoert dat hij spoorloos verdwenen is en dat hij op 27 april 1948 ambtshalve uit het bevolkingsregister te Deurne geschrapt werd;

Overwegende dat daaruit niet volgt dat hij onvermogen zou zijn en dat in zijn plaats de bloedverwanten of aanverwanten zouden gehouden zijn;

Overwegende dat uit de proceduurstukken blijkt dat appellante nooit Stevens zoon ter zake heeft gedagvaard, alhoewel hij in de eerste plaats het gevorderd bedrag verschuldigd is; dat het dienvolgens met reden is dat de eerste rechter beslist heeft dat de eis hic et nunc niet ontvankelijk is;

Overwegende dat ten onrechte in beide beslissingen de kosten werden voorbehouden;

Om deze redenen

Het Hof,
Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord het eensluidend advies van de heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren in openbare zitting gegeven,

alle andere of strijdige besluiten verwerpende,
Verklaart het beroep niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen het vonnis van 2 maart 1953, wat de eerste geïntimeerde betreft.

Verklaart het beroep ontvankelijk voor het overige, maar niet gegrond.

Bevestigt dienvolgens de bestreden vonnissen behalve voor wat de kosten betreft; doet ze te niet in zoverre ze de kosten voorbehielden. Wijzigende dienaangaande verwijst appellante in de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer — 7 oktober 1957

Voorzitter : M. van Malleghem
Raadsheren : M.M. Santenaire en Buysse
Advocaat-Generaal : M. Ely
Advocaat : Mr. Vandermeersch

Valsheid in geschriften. — Studiegetuigschrift. — Toepasselijkheid van art. 196 W.v.S.

Het valselyk opgemaakt afschrift, door de gemeente-overheid eensluidend verklaard, van een studiegetuigschrift betreffende volledig middelbaar onderwijs, met daarbij behorende homologatie, is een geschrift, dat valt onder toepassing van art. 196 W.v.S. en geenszins een getuigschrift, zoals bedoeld in de artt. 205 en 206 W.v.S.

O.M. t./ Depuydt

Verdacht van :

te Ledegem, tussen 5 mei 1955 en 3 mei 1956,
Met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, valsheid in authentieke en openbare geschriften en in handels- of bankgeschriften of in private geschriften gepleegd te hebben, hetzij door valse handtekeningen, hetzij door namaking of vervalsing van geschriften of handtekeningen, hetzij door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of ontlastingen van schuld valselyk op te maken of door ze achteraf in de akten in te voegen, hetzij door toevoeging of vervalsing van bedingen, van verklaringen of van feiten welke deze akten tot doel hadden op te nemen en vast te stellen, om namelijk vier getypte afschriften te maken van een niet bestaand getuigschrift van gedane studies over de leergangen van de zes jaren middelbare studies met inbegrip van de derde, tweede en eerste van een modern wetenschappelijke humaniorakursus op naam van Depuydt Georges en daarenboven aangevuld met een niet bestaand getuigschrift van homologatie van voormeld diploma door de Commissie, belast met het onderzoek van getuigschriften van middelbare studies, en om met hetzelfde bedrieglijk opzet of met hetzelfde oogmerk om te schaden, van deze valse geschriften gebruik gemaakt te hebben, wetende dat ze vals waren.

Daaraan niet schuldig verklaard, werd de verdachte

op tegenspraak ontslagen van het vervolg, zonder kosten.

De kosten werden ten laste gelaten van de Staat.

De ter zake inbeslaggenomen overtuigingsstukken werden bij politiemaatregel verbeurd verklaard.

Bij vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, correctionele kamer mer drie rechters, gedagtekend 2 april 1957, waarvan het Openbaar Ministerie beroep ingesteld heeft op 6 april 1957.

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig beroep heeft ingesteld;

Overwegende dat beklaagde bekende vier afschriften van studiegetuigschriften betreffende volledig middelbaar onderwijs, met daarbijhorende homologatie, valselyk te hebben opgesteld, om deel te nemen aan een examen voor toelating tot de lagere algemene afdeling van de koloniale school te Brussel;

Dat het vaststaat dat hij deze afschriften voor eensluidend liet ondertekenen door de burgemeester en de secretaris van de gemeente Ledegem, en er gebruik van maakte voor het Vast Wervingssekretariaat van het Rijkspersoneel om op grond ervan deel te nemen aan het voormeld examen;

Overwegende dat beklaagde aldus in bezit kwam van een rechtstitel, bevattende de vaststelling van een bepaalde en preciese bekwaamheid, waarbij hij eisen vermocht te stellen en noodzakelijk tot het voormeld examen diende toegelaten te worden; dat de inhoud van de valse getuigschriften derhalve niet de loutere bevestiging is van een feit en de eerste rechter ten onrechte aangenomen heeft dat deze valse geschriften « getuigschriften » waren in de zin zoals voorzien in artikel 205 en 206 van het Strafwetboek en niet onder de toepassing vielen van artikel 193, 196 en 197 van het Strafwetboek;

Overwegende dat het in casu vaststaat dat beklaagde gehandeld heeft met bedrieglijk opzet;

Dat de telastleggingen alhier bewezen zijn gebleken;

Dat waar zij het uitwerksel waren van één en zelfde ongeoorloofd besluit, zij maar één straf vereisen, de zwaarste;

Om deze redenen,

Gelet op artikel 11, 12, 13, 14, 16, 24, 34, 35, 37, 41 der Wet van 15 juni 1935, artikel 40, 42, 43, 80, 85, 193, 196, 197, 213 en 214 van het Strafwetboek, artikel 162, 182, 184, 189, 190, 194, 195, 210, 211 van het Wetboek van Strafvordering, artikel 17 a en b der Wet van 25 oktober 1950, artikel 1, 2, 3 der Wet van 5 Maart 1952, artikel 140 der Wet van 18 juni 1869, gewijzigd door artikel 2 der Wet van 4 september 1891, alle wetsbepalingen door de Voorzitter ter terechtzitting aangeduid.

HET HOF,

Recht doende, op tegenspraak :

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond verwerpend :

Ontvangt het beroep van het Openbaar Ministerie en erover beslissend :

Doet het bestreden vonnis teniet en opnieuw wijzend met éénparige stemmen :

Verklaart de beklaagde schuldig aan de feiten hem ten laste gelegd en veroordeelt hem uit dien hoofde tot een gevangenisstraf van één maand en een geldboete van zesentwintig frank.

NOOT. Verg. Luik, K.I., 6 februari 1957, J.T. 1957, 608; Aarlen (Raadkamer) 12 juni 1957 (twee beschikkingen) J.T. 1957, 609 en 610 (met de opmerkingen van P.T.); Hof Gent (K.I.) 18 juni 1957, R.W. 1957-58, 224.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 2 december 1957.

Voorzitter : M. Jacquart.
Raadsheren : M.M. Cornewal en Noest.
Advokaat-Generaal : M. Bohyn.
Advokaat : Mr. Bussche.

Valsheid in geschriften. — Vervalsing van studiegetuigschrift.

Bij gebrek aan misdadig opzet is geen misdaad gepleegd door de burgemeester, die het hem voorgelegde afschrift echt heeft verklaard; daarom is verdachte ook niet strafbaar op grond van art. 195 W.v.S., daar hij enkel gehandeld heeft als partikulier, zoals bedoeld in art. 196 W.v.S. Ook het gebruik van dit afschrift kan enkel worden bestraft krachtens art. 196 W.v.S.

Er is in casu geen aanleiding tot toepassing van de artt. 206 en 207 W.v.S., daar het getuigschrift bedoeld was als het bewijsmiddel van een hoedanigheid en niet alleen van een loutere feitelijkheid.

O. M. t./Hillebrandt.

Overwegend dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en regelmatig in beroep zijn gekomen tegen het vonnis door de correctionele rechtbank te Veurne op 31 mei 1957 gewezen;

Overwegend dat uit de gegevens van de strafbundel alsmede uit de behandeling der zaak ter terechtzitting genoegzaam is gebleken dat Hillebrandt Fernand zich schuldig heeft gemaakt aan valsheid in geschriften door toevoeging van de woorden «met vrucht» en «Frans en Wiskunde» op het afschrift van een studiegetuigschrift hem afgeleverd en ondertekend door de directeur der Rijksmiddelbare school te Diksmuide op 30 juni 1955 en door toevoeging van de woorden «Frans en Wiskunde» op het origineel van hetzelfde getuigschrift;

Overwegend dat, waar bij gebrek aan misdadig opzet er geen misdrijf te weerhouden valt in hoofde van de Burgemeester der stad Diksmuide die het hem voorgelegde afschrift echt verklaarde, er ook geen misdrijf op grond van art. 195 SWB. zoals in de telastlegging A der oorspronkelijke dagvaarding voorzien, tegen de beklaagde kan weerhouden worden, deze laatste bij de bedoelde vervalsing enkel gehandeld hebbende als partikulier zoals voorzien in art. 196 SWB.; dat ook het gebruik van dit afschrift enkel met de straffen van art. 196 te beteugelen valt (Simon en Debeus nota onder art. 197. Rigaux en Trousse T. III n° 284, R.P.D.B. V° Faux n° 70 en 122);

Overwegend dat de betichting A als volgt dient hergekwalficeerd te worden: Bij inbreuk op art. 193, 196, 197, 213 SWB. valsheid in geschriften te hebben gepleegd door toevoeging of vervalsing van bedingen, van verklaringen of van feiten welke deze akten tot doel hadden op te nemen of vast te stellen, ter zake het afschrift van een studiegetuigschrift hem afgeleverd en ondertekend door de Directeur der Rijksmiddelbare school van Diksmuide op 30 juni 1955, te hebben vervalst door toevoeging van de woorden «met vrucht» en «Frans en Wiskunde» en gebruik te

hebben gemaakt van dit vervalst afschrift; dit alles gepleegd zijnde met bedrieglijk opzet en met het oogmerk om te schaden;

Overwegend dat de twee gevallen van vervalsing, dit in de betichting B voorzien en dit in de telastlegging A zoals thans hergekwalficeerd, ten genoegen van recht bewezen zijn en dat overigens de beklaagde aangaande deze feiten schuld heeft bekend; dat het gebruik van beide stukken genoegzaam is bewezen door de verklaring die getuige Prophete Simonne aflegde aan de onderzoeksrechter;

Overwegend dat er in casu geen aanleiding bestaat tot toepassing van de art. 206, 207 SWB. waar het getuigschrift in kwestie bedoeld werd als een bewijsmiddel van een hoedanigheid en niet alleen van een loutere feitelijkheid; dat namelijk de toegang tot de Wervingsreserve van tijdelijke werkopzichters ten behoeve van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw afhankelijk gesteld was van het bezit van een eindexamen of getuigschrift ten blijke ervan dat met vrucht werden gevolgd de eerste jaren van het Lager Onderwijs; dat beklaagde die deze studiejaren niet met vrucht gevolgd had, bedrieglijk heeft willen voorhouden dat hij wel deze hoedanigheid bezat (Zie Beltjens sub 206 n° 2. Constant, Droit pénal 1-2, n° 334. Rigaux et Trousse, T. III, n° 160);

Overwegend dat beide feiten spruiten uit eenzelfde delictueel inzicht, zodat wegens deze inbreuken een enkele straf dient uitgesproken te worden;

Overwegend dat de in eerste aanleg aan beklaagde opgelegde straf wat aangaat de hoofdgevangenisstraf, overdreven voorkomt en dient herleid zoals hierna zal worden bepaald en dat anderzijds de opgelegde geldboete dient vermeerderd zoals hierna bepaald;

Overwegend dat naar het oordeel van het Hof de schorsing van de tenuitvoerlegging van het vonnis gedurende een termijn van drie jaar mag worden behouden;

Overwegend dat met recht en reden de vervalste stukken verbeurd werden verklaard; dat echter de vernietiging ervan dient bevolen;

Om deze redenen,

Gelet op de wetsbepalingen door de eerste rechter ingeroepen met uitzondering van art. 66 SWB. niet van toepassing, maar gelet daarenboven op art. 196 en 213 SWB., 65 SWB., art. 211 wetboek van strafvordering en 24 der wet van 15 juni 1935, alle wetsbepalingen door de heer voorzitter op deze terechtzitting aangeduid;

Het Hof, rechtdoende tegensprekelijk, ontvangt de beroepen en over wijzende:

Doet het beroepen vonnis teniet waar het aan beklaagde een straf oplegde wegens feit A steunende op toepassing van artikel 195 SWB. en, opnieuw wijzende wegens de telastlegging A zoals hierboven hergekwalficeerd en wegens de telastlegging B die zich mengen, verwijst de verdachte wegens feiten AB samen in een gevangenisstraf van een maand en een geldboete van 50 fr., verhoogd met 190 deciem, zijnde aldus gebracht op 1.000 fr., dewelke bij gebrek aan betaling binnen de termijn bepaald door art. 40 SWB. zal mogen vervangen worden door een gevangenisstraf van 15 dagen;

Bevestigt voor het overige, ook wat de schorsing van straf betreft, het beroepen vonnis met dien verstande dat ook de vernietiging van de inbeslaggenomen vervalste stukken bevolen wordt.

Verwijst beklaagde in de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

19 maart 1958.

Voorzitter : M. J. Kempeneer.

Advocaten : Mrs R. Schuermans en A. van Hal.

Arbeidsongeval. — Vergoedingen. — Forfaitair berekend op grond van de door deskundige vastgestelde werkinvaliditeit. — Uitsluiting van subjectieve elementen.

De vergoedingen voorzien door de wet op de arbeidsongevallen moeten forfaitair berekend worden op grond van de vastgestelde invaliditeit en het daaruitspruitend loonverlies, zonder rekening te houden met zedelijke of andere stoffelijke schade.

Gezien het aangevochten vonnis op tegenspraak, tussen partijen geveld, door de heer Vrederechter van het kanton Turnhout in dato 8 november 1957, alhier in regelmatig afschrift voorgebracht.

Gelet op het beroep tegen dit vonnis, ingesteld door beroeper bij exploit van deurwaarder Louis Mertens te Antwerpen dd. 20 november 1957, gevende dit exploit tevens dagvaarding aan beroepene om voor deze Rechtbank te verschijnen ter zitting van donderdag 5 december 1957 — zaak ingeschreven onder nr 6826 van de rol;

Gehoord ter openbare zitting van 19 februari 1958 partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat het beroep tijdig en in regelmatige vorm werd aangetekend en derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat de 1ste Rechter, zich steunende op de besluiten van de door hem aangestelde geneesheer — deskundige Dokter Proost — huidige beroepene veroordeeld heeft om aan huidige beroeper de vergoedingen uit te keren voorzien door de wetgeving op de arbeidsongevallen op basis van de door de deskundige bepaalde bedragen;

Overwegende dat beroeper deze bedragen betwist, en doet gelden dat de deskundige bij het bepalen van de graad van bestendige werkonbekwaamheid geen rekening zou gehouden hebben met de subjectieve elementen terzake en namelijk met de uiterste moeilijkheid waarin hij zich bevindt, om een nieuwe geschikte werkkring te vinden. Dat hij derhalve de Rechtbank aanzoekt een andere deskundige aan te stellen, die gelast zou worden de invaliditeit te bepalen rekening houdend met deze subjectieve elementen;

Overwegende dat de door de wet op de arbeidsongevallen voorziene vergoedingen noodzakelijkerwijze een forfaitair karakter hebben en enkel mogen berekend worden op basis van de vastgestelde invaliditeit en het hieruit spruitend loonverlies, zonder rekening te houden met zedelijke of andere stoffelijke schade;

Overwegende dat niets toelaat voorop te zetten dat door de deskundige dokter Proost geen nauwkeurige bepaling der invaliditeit van beroeper werd gedaan, en dat de vergoedingen niet werden berekend op grond van het uit deze invaliditeit voortspruitend loonverlies;

Overwegende dat er derhalve geen aanleiding bestaat beroeper aan een nieuw deskundig onderzoek te onderwerpen, zodat het beroep als ongegrond dient afgevoerd te worden.

Om deze beweegredenen,

En de rechtspleging geschied zijnde in het Nederlands naar eis van art. 2.34.36.37.41 der wet van 15 juni 1935;

De Rechtbank zetelende in graad van beroep en op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten verwerpende, ontvangt het beroep, verwerpt het als zijnde niet gegrond;

Bevestigt in zijn geheel het omstreden vonnis;

Verwijst beroeper in de kosten van het beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

27 november 1957.

Voorzitter : M. Kesteloot.

Rechters : MM. Desplenter en van Balberghe.

Advocaten : Mrs Rommel, Hoste en Cordier.

Wegverkeer. — Begrip «verkeersbelemmeringen» in art. 113 verkeersreglement. — Aansprakelijkheid wegens niet-signalisatie.

Het woord «verkeersbelemmeringen» in art. 113 van het verkeersreglement is algemeen en bedoelt alles, dat zowel tijdelijk als voortdurend het verkeer belemmert.

Bij gebrek aan signalisatie van een verkeersbelemmering is de overheid, die het beheer van de openbare weg heeft (in casu de Staat) aansprakelijk voor de gevolgen van een door die niet-signalisatie veroorzaakt ongeval, wanneer het een belemmering betreft, die niet aan een ander te wijten is.

De Keyser t/ N.M.B.S. en Belgische Staat
(Minister van Openbare werken).

Aangezien de eis strekt tot veroordeling van verweerders in betaling van de hoofdsom van 18.480 F als vergoeding der schade die eiser leed tengevolge van een ongeval dat hij aan de fout van verweerders toeschrijft;

Overwegende dat uit de overgelegde stukken blijkt :
1) dat eiser, die te Assebroek op 2 januari 1956 met zijn personenwagen op de Baron Ruzettelaan naar Oostkamp reed, tegen de betonnen afsluiting van de overweg der spoorlijn Brugge-Eeklo botste; dat eiser voorhiel door een snelrijdende tegenligger verblind geweest te zijn;

2) dat eiser, vervolgd wegens inbreuk op art. 420 S.W.B. en art. 26/1 van het K.B. van 8 april 1954, op 22 december 1956 door de correctionele rechtbank te Brugge, die een plaatsbezoek had gedaan, vrijgesproken werd op grond van de overwegingen «dat bedoelde afsluiting dwars over het rechterdeel der rijbaan — richting Brugge-Oostkamp — niets anders is dan een hindernis, voorzien in de art. 113 en 114 der wegcode», «dat, ten tijde van het ongeval, geen enkel verkeerstek en ander merk op de baan de versmalling van de rijweg aankondigde en de hindernis bij donkeren niet zichtbaar was op 150 m. en evenmin verlicht was, zoals art. 114 voorschrijft», «dat de volkomen ongewone, onverwachte en daarbij niet reglementair aangekondigde en verlichte hindernis, welke de afsluiting vertegenwoordigt, in alle geval onvoorzienbaar was voor verdachte om het even

indien deze verblind was of niet»; dat het Hof van Beroep te Gent, in zijn Arrest van 25 maart 1957, zich aansloot bij deze beweegredenen;

Overwegende dat geenszins betwist wordt dat de betonnen afsluiting, die het domein van eerste verweerster aan de overweg afsluit, zich buiten de rijweg bevond *vóór* dat de baan door tweede verweerder verbreed werd; dat tweede verweerder aldus ten onrechte beweert dat eerste verweerder de verkeersbelemmering aangebracht heeft; dat kwestige afsluiting eerst tengevolge van de verbreding van de baan een hindernis voor het verkeer geworden is; *dat tweede verweerder dan ook verantwoordelijk is voor de schadelijke gevolgen, veroorzaakt door de verkeersbelemmering die hij deed ontstaan;*

Overwegende dat gezien bovendien geen fout voor wat de aanduiding van de spoorwegovergang betreft tegen eerste verweerster kan weerhouden worden, zij zonder kosten buiten zake dient gesteld;

Overwegende dat tweede verweerder inroept ten eerste dat het art. 113 der Wegcode niet van toepassing is omdat het alleen op «verkeersbelemmeringen door werken» betrekking heeft en ten tweede dat, in casu, de inrichting zelf van de openbare weg — waarover tweede verweerder souverain beslist — als een verkeersbelemmering bestempeld wordt;

Overwegende dat de term «verkeersbelemmeringen» algemeen is en alles bedoelt wat zowel tijdelijk als voortdurend het verkeer belemmert (Van Roye, Le Code de la Circulation n° 1888); dat tweede verweerder allerminst bewijst beslist te hebben kwestige afsluiting op de rijbaan te laten na de verbreding van de weg daar uit de door eerste verweerder voorgelegde briefwisseling blijkt dat het Hoofdbestuur van tweede verweerder op 16 mei 1952 akkoord ging om de werken die de verwijdering van de afsluiting moesten medebrengen onmiddellijk uit te voeren; dat tweede verweerder dus wel besliste dat de afsluiting niet tot de inrichting van de baan behoorde, en diende verwijderd; dat dienvolgens wel blijkt dat tweede verweerder, als overheid die het beheer van de openbare weg in handen had en tevens als overheid die de belemmering in het leven riep, in gebreke gebleven is de verkeersbelemmering te signaleren, zoals artikel 113 der Wegcode het voorschrijft;

Overwegende dat uit de aangehaalde beweegredenen van het strafrechtelijk vonnis wel blijkt dat de schade veroorzaakt werd tengevolge *van het gebrek aan signalisatie van de verkeersbelemmering*; dat tweede verweerder dit overigens niet betwist evenmin als het bedrag der gevorderde schadevergoeding;

Overwegende dat tweede verweerder vruchteloos inroept dat de Gemeente Assebroek behoorde te waken over de veiligheid van het verkeer op de weg; dat de Gemeente Assebroek niet in zake is en tweede verweerder voor het volledig herstel der schade aansprakelijk is, gezien zijn fout bewezen voorkomt;

Om deze redenen,

De rechtbank,

Stelt eerste verweerder buiten zake zonder kosten;

Veroordeelt tweede verweerder aan eiser te betalen de som van 18.480 F, meer de verwijlinteresten vanaf 2 januari 1957 en de gerechtelijke interesten vanaf 16 april 1957;

Veroordeelt tweede verweerder in de kosten.

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad en zonder borgstelling, behalve wat de gerechtskosten betreft.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

13 april 1957.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Referendaris : M. Vandekerckhove.

Rechterlijke bevoegdheid.

De rechterlijke bevoegdheid wordt bepaald door de aard van de verbintenis van de verweerder. (Art. 13 wet op de bevoegdheid.)

De aard van de verbintenis aan de zijde van eiser heeft geen beslissende invloed op de rechterlijke bevoegdheid.

Muscatt t/ P.V.B.A. Van Braeckel-Coucke.

I. Bevoegdheid

Overwegende dat de schuld in hoofde van verweerder, die koopman is, een handelskarakter draagt krachtens art. 2 in fine WK, nog uitgebreid door de wet van 3 juli 1956 (Staatsbl. 25 juli 1956, in voege vanaf 4 augustus 1956);

Overwegende dat, wat de bevoegdheid betreft, deze bepaald wordt door de aard der verbintenis van de verweerder (art. 13 der wet op de bevoegdheid);

dat zonder enige twijfel de verbintenis van verweerder ter zake een handelskarakter draagt, vermits zij de Engelse advokaten opdracht heeft gegeven gelden te doen binnenkomen ten haren voordele en het winstootmerk in hoofde van verweerder even sterk aanwezig is in deze opzet als in de gewone handelstransacties die zij stelt;

Overwegende dat de beschouwingen van de rechtspraak (Vermeylen, Règles et usages de l'ordre des avocats, n° 2436 en vlg.) nopens de non-commercialiteit en het edel pogen in hoofde van de advocaat om aldus te beslissen tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbank niet opgaan, daar de aard van de verbintenis in hoofde van de eisende partij geen doorslaande invloed heeft op de bevoegdheid van de rechtbank;

Overwegende dat de rechtbank dienvolgens bevoegd is (Cfr. Van Ryn, Pr. Dr. Comm., T.I, n° 80);

II. Ten gronde

Overwegende dat verweerder de betaling van het voorschot groot 10 £ bewijst, zodat de eindschuld is: 62 £ 11 sh. zonder verwijlrente bij gemis aan aanmanning (art. 1153 B.W.);

Om deze redenen,

de Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,

verklaart zich bevoegd en veroordeelt verweerder om aan de eisers te betalen de tegenwaarde in Belg. F van 62 £ 11 sh. met de rechterlijke rente en de kosten van het geding;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BEKNOPT OVERZICHT VAN DE RECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

IIIe kamer. — 10 januari 1958.

Zetel: de HH. Devaux, Somerhausen en De Bock.

Auditoraat: de H. Lenaerts.

Verwerping.

Artikel 75 van het besluit van de Regent van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid zegt: « Voor de werkloosheidsuitkeringen komen in aanmerking, de gewoonlijk in loondienst werkzame werknemers, die, in de loop der aan hun aanvraag om uitkering voorafgaande tien maanden, gedurende tenminste zes maanden in loondienst gewerkt hebben en voor wie uit dien hoofde de inhoudingen voor sociale zekerheid werden toegepast ». Het derde lid van hetzelfde artikel met arbeidsdagen stelt de dagen gelijk die aanleiding hebben gegeven tot het betalen van een uitkering wegens ziekte, invaliditeit, arbeidsongeval, beroepsziekte, werkloosheid en jaarlijks verlof, alsook de perioden van staking of lock-out. Artikel 75 bis onderwerpt de toelating van gewezen zelfstandigen, die loonarbeider zijn geworden, aan strengere eisen. Artikel 101, tweede lid, zegt: « Iedere werkneemster die zonder wettige reden haar werk vrijwillig verlaat of die ontslagen wordt tengevolge van een van haar wil afhankelijkte reden wordt van het genot der werkloosheidsuitkeringen uitgesloten. Zij wordt weer tot het genot van deze laatste toegelaten wanneer zij opnieuw voldoet aan de in artikel 75 of 75 bis gestelde voorwaarden. De met de arbeidsdagen gelijkgestelde dagen van vóór de datum der beslissing worden evenwel niet in aanmerking genomen ». Deze bepaling schrijft dus voor, voor het geval dat een arbeidster haar werk vrijwillig verlaat of afgedankt wordt wegens een ernstige tekortkoming van harentwege, een nieuwe stage van zes maanden werkelijke arbeid. Artikel 101 door de uitsluiting van de met arbeidsdagen gelijkgestelde dagen, stelt strengere eisen ten aanzien van het herverkrijgen van werkloosheidsuitkering in geval van werkverlating of afdanking om gewichtige reden.

Militaire pensioenen.

IVe kamer. — 14 januari 1958.

Zetel: de HH. Vranckx, Mast en Buch.

Auditoraat: de H. Van Assche.

Advokaten: Mrs Behaegel en Stella Wolf.

Vernietiging.

De mogelijkheid van een herziening sluit niet uit het recht om vernietiging aan te vragen bij de Raad van State.

Een vergissing omtrent de hoedanigheid waarin de verklaringen werden afgelegd, kan een beslissende invloed uitoefenen op de uitspraak van de hogere commissie van beroep inzake militaire pensioenen. De Raad van State kan alsdan niet oordelen of het recht van verdediging wordt geëerbiedigd.

Vreemdelingenverkeer en toerisme.

VIe kamer. — 16 januari 1958.

Zetel: de HH. Vauthier, Declaire en Coyette.

Auditoraat: de H. Depondt.

Advokaat: Mr Parisis.

Verwerping.

Het besluit van de Regent van 31 mei 1946, gewijzigd bij het besluit van 2 juni 1950, tot invoering van een stelsel van Staatsfinanciering van badplaatsen van algemeen belang, bepaalt:

Artikel 1.

Om de voordelen van het bij dit besluit voorzien financieringsstelsel te kunnen genieten moet een badplaats aan de volgende vereisten voldoen, waardoor zij als « zijnde van algemeen belang » erkend wordt:

6° In de betrokken badplaats moet een « Vereniging voor vreemdelingenverkeer en toerisme » bestaan, waarvan de statuten en de samenstelling zijn erkend door het ministerie waaronder toerisme ressorteert.

Artikel 2.

Onder voorbehoud van het bepaalde in de artikelen 3 en 4, kunnen de erkende verenigingen voor vreemdelingenverkeer jaarlijks een subsidie bekomen waarvan het bedrag wordt verdeeld als volgt:

Uit de tekst van het besluit van de Regent van 31 mei 1946 blijkt, dat de voorwaarden waaraan de toekenning van subsidies in het belang van de badplaatsen is onderworpen, slaan op een stel algemene overwegingen en niet beperkt zijn tot eenvoudige controlemaatregelen; dat de woorden « onder voorbehoud van het bepaalde in artikelen 3 en 4 » erop wijzen dat die bepalingen alleen op die uitvoeringsmaatregelen betrekking hebben; dat in dit geval geen enkele bepaling een beperking stelt aan de bevoegdheid welke de Minister op grond van artikel 1, 6°, bij erkenning van de statuten en de samenstelling van een Vereniging voor vreemdelingenverkeer uitoefent. De Minister blijft bijgevolg binnen de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid, wanneer hij het vertrouwen weigert dat hij door de erkenning in haar had gesteld.

Wegenfonds.

IIIe kamer. — 17 januari 1958.

Zetel: de HH. Devaux, Somerhausen en De Bock.

Auditoraat: de H. Hoeffler.

Advokaat: Mr J. Stassen.

Vernietiging.

Door de wet van 9 augustus 1955 is het Wegenfonds als een van de Staat onderscheiden administratie met rechtspersoonlijkheid ingesteld.

Het Wegenfonds, door de laagste inschrijving af te wijzen omdat de inrichting van een inschrijver niet beantwoordt aan de voorschriften van het bestek, terwijl de inschrijver beweert, zonder hierin door enig gegeven uit het dossier te worden tegengesproken, dat hij sedert de vaststelling, die naar aanleiding van een vroegere aanbesteding was gedaan, zijn inrichting heeft gewijzigd, steunt zijn beslissing op een motivering welke het niet voorstelt te bewijzen en die in tegenspraak is met de gegevens van het aan de Raad van State overgelegde dossier. Door aldus te handelen gaat het zijn bevoegdheid te buiten.

Marcel Marinower.

BOEKBESPREKING

M. Feye en Ch. Cardyn. — Procédure fiscale contentieuse. — Deuxième édition entièrement refondue et mise à jour avec la collaboration de R. Roelandt. Brussel, Etablissements Emile Bruylant. 1958. 476 p.

Sedert de eerste editie van dit boek in 1944 verscheen heeft het aan alle juristen oneindig grote diensten bewezen. Het was inderdaad de eerste maal dat er een systematische uiteenzetting werd gegeven van alle verhalen die in fiscale aangelegenheden kunnen ingediend worden. De enorme aangroei van de fiscaliteit in de laatste jaren heeft er toe geleid dat dit boek voortdurend ter hand diende genomen te worden als leidraad voor de praktische rechtspleging. Het is dan ook niet te verwonderen dat dit werk volledig uitgeput was en haast niet meer te vinden.

Thans is er een nieuwe uitgave van de pers gekomen, die in belangrijke mate is aangevuld geworden en die rekening houdt met de nieuwe wetgeving, namelijk met de wijzigingen die door de wetten van 23 en 27 juli 1953 in voege zijn gekomen betreffende het verhaal tegen de beslissing van de directeur der belastingen.

Sedert de eerste uitgave verscheen heeft er zich een zeer uitvoerige rechtspraak ontwikkeld betreffende al de vraagstukken die in dit boek onderzocht worden en het is nu de bijzonder grote verdienste van dit werk dat heel deze rechtspraak in het boek is vermeld, zodanig dat het zich thans voordoet als een werkelijk repertorium van de jurisprudentie op het stuk.

Deze uitvoerige documentatie gevoegd bij de geheldere uiteenzetting van de auteurs geeft aan dit boek een bijzonder hoge waarde zowel op wetenschappelijk als op praktisch gebied en velen zullen er zich in verheugen dat deze nieuwe editie het licht mocht zien.

Prof. Mr A.N. Molenaar. — Arbeidsrecht. Tweede deel A. Het geldende recht. — N.V. Uitgevers-Maatschappij W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle. 1957. 1.174 p.

In 1953 verscheen het eerste deel van het monumentaal werk gewijd door Prof. Molenaar aan het arbeidsrecht. Het was het algemeen deel, dat een uitvoerige inleiding gaf tot deze bijzondere tak van het recht, die in de laatste jaren zulke geweldige vlucht heeft genomen. Dit werk stempelde van eerstaf Prof. Molenaar tot een van de allerbeste kenners van het arbeidsrecht en zijn boek kon wedijveren met het werk van de meest vooraanstaande specialisten die zich op internationaal gebied met het recht van de arbeid hebben bezig gehouden.

Thans is zopas het tweede deel verschenen, dat gewijd is aan het geldende recht in Nederland. Het is nog maar het eerste stuk van dit tweede deel, doch het vormt reeds een uiterst omvangrijk werk van 1.174 blz.

Het boek van Prof. Molenaar is het uitvoerigste en voorzeker ook het beste dat tot nog toe in Nederland over het arbeidsrecht verscheen. Geen enkel vraagstuk wordt in het duister gelaten en het boek, dat steunt op een reusachtige documentatie, is systematisch uitstekend opgebouwd en geschreven in een zeer aangename en bloeiende stijl.

De auteur vat het onderwerp op zeer brede wijze op en niet alleen worden de juridische verhoudingen betreffende de arbeidsovereenkomst — ook de collec-

tieve — en de arbeidsvoorwaarden in de verschillende sectoren behandeld, doch de auteur heeft ook een uitvoerige uiteenzetting gegeven van het in Nederland geldende recht betreffende organisatorische verhoudingen, vakorganisatie, bedrijfsorganisatie, ondernemingsraden, arbeidsgeschillen, enz.

Het werk van Prof. Molenaar met de twee lijvige delen, die thans reeds verschenen, is een blijvend monument van de Nederlandse rechtswetenschap en wanneer het binnen afzienbare tijd met zijn laatste deel volledig zal zijn zullen weinig landen op het gebied van het arbeidsrecht kunnen bogen op een wetenschappelijk werk dat dit van Prof. Molenaar zou evenaren.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

Bot H. en A. Kwaak. — Documentatie en administratieve organisatie in de praktijk. Vuga-Boekerij (Arnhem, G. W. van der Wiel & o).

Bruijn A. de. — Het maken en wijzigen van huwelijksvoorwaarden staande huwelijk. Inaug. rede. Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer & Zoon.

Eijk N. van. — Staatsinrichting en scheepvaartrecht, ten dienste van het onderwijs aan scholen voor scheepswerktuigkundigen, machinisten-cursussen, e.d. 3e geheel bijgewerkte druk. Amsterdam, Duwaer & Zonen.

Eysinga W. van. — Het internationale recht in deze tijd. College voor het studium generale op 2 febr. 1858. Leiden, Universitaire Pers, Leiden.

Grient W. van der, en F. Hamelynck. — De verplichtingen van de werkgever krachtens de verschillende sociale verzekeringswetten en de besluiten loonbelasting en commissarissenbelasting. 10e dr. Alphen a.d. Rijn, N. Samsom.

Hanekuijk D. — Het recht op vrijheid van migratie. The right of free mobility. (Proefschrift Utrecht.) Leiden, A. W. Sijthoff.

Kloosterman S. — Nederlandse politie-organisatie. Commentaar politiewet. Alphen a. d. Rijn, N. Samsom.

Peeters J. — Internationaal belastingrecht in Nederland. Verdrag met de Zwitserse Bondsstaat van 12 november 1051 met betrekking tot belastingen van inkomsten en vermogen. Amsterdam, L. J. Veen.

Poelje G. van. — De ambtenaar als ambtenaar. Zijn verantwoordelijkheid en zijn vorming. Rede uitgesproken bij de viering van het 40-jarig bestaan van de A.R.K.A., op 14 september 1957. Alphen a. d. Rijn, N. Samsom.

Salomons K. — Reglementen binnenvaart. Assx, Born.

Smeets M., Meihuizen J. e.a. — Beknopte belastinggids. 10e druk. Amsterdam, L. J. Veen.

Soest C. van, en A. Meering. — Leidraad bij de belastingstudie. Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer & Zoon.

Steenbeek J. — Rechtshandeling en rechtsgevolg in het staats- en administratief recht. (Proefschrift Utrecht). Vuga-Boekerij (Arnhem, G. W. van der Wiel & Co.)

Wempe A. — Belastingrecht voor het examen moderne bedrijfsadministratie en het staatspraktijkdiploma. 12e druk. Prumerend, J. Muusses.

Frankrijk

Annuaire de législation française et étrangère. —

- Tome V, année 1956. — Centre national de la Recherche scientifique.
- Arminjon J. avec le concours de *Schlaepfer R.* — Précis de droit international privé. T. II, 2e édit. — Dalloz.
- Besse J. — Histoire des textes du droit de l'Eglise au Moyen Age de Denis à Gratien. — Sirey.
- Da Costa J. — Souveraineté sur l'Antarctique. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence.
- Dalloz. — Nouveau Répertoire de droit. — Mise à jour 1958. — Dalloz.
- Dalloz. — Petit Dictionnaire de droit. Mise à jour 1958. — Dalloz.
- Dalloz. — Répertoire de droit civil. Mise à jour 1958. — Dalloz.
- Dalloz. — Répertoire de droit criminel. Mise à jour 1958. — Dalloz.
- Dalloz. — Répertoire de procédure civile et commerciale. Mise à jour 1958. — Dalloz.
- Gonidec P. — L'Evolution des territoires d'outre-mer depuis 1946. — Libr. gén. de droit et jurisprudence.
- Haensch G. — Terminologie internationale des traités, organisations et conférences internationaux en allemand, français, anglais et espagnol. — S.A.B.R.I.
- Hilaire J. — Le Régime des biens entre époux dans la région de Montpellier du début du XIIIe siècle à la fin du XVIe siècle. — Edit. Montchrestien.
- Marché (Le) commun et ses problèmes. — Sirey.
- Pesle O. — Le Crédit dans l'Islam Malékite. Les Contrats de bienfaisance. Prêt de consommation. Prêt à usage, dépôt, litqath. Les sûretés personnelles et réelles : le cautionnement et le Rahan. La Faillite. — A. Maisonneuve.
- Pesle O. — La Société et le partage dans le rite Malékite. — A. Maisonneuve.
- Pesle O. — Théorie et la pratique des Habous dans le rite Malékite. — A. Maisonneuve.
- Ribe G. — L'Opinion publique et la vie politique à Lyon lors des premières années de la seconde Restauration. — Sirey.

Engeland

- Brierly J. — The Basis of Obligation in International Law and Other Papers. — Oxf. U. P.
- Foighel I. — Nationalization: A study in the Protection of Alien Property in International Law. — Stevens & Sons.
- Holland H. — Some Judges and Chancellors. — Stevens & Sons.
- Hunt W.W. — To Guard My People. — Swansea Police Force.
- Jessup G. — Forms and Practice of the Lands Titles Office of South Australia. — Australia: Sweet & M.
- Lake L. — How to Cross-examine Witnesses Successfully. — Prentice-Hall 1957: Nailey Bros.
- Macdermott, Lord. — Protection from Power Under English Law. — Stevens & Sons.
- McKernan M. — The Amazing Crime of Leopold and Loeb. — Muller.
- Marx F. — The Administrative State: An Introduction to Bureaucracy. — Camb. U.P.
- Mullins C. — The Sentence on the Guilty. — Justice of the Peace, Ltd., Little London.
- Phillips O.H. — The Constitutional Law of Great Britain and the Commonwealth. — 2°. — Sweet & M.
- Phillips O.H. — Leading Cases in Constitutional Law. 2°. — Sweet & M.
- Rowan D. — Sentenced without Cause. — Muller.

- Ruoff T.B.F. — An Englishman Looks at the Torrens System. — Australia: Sweet & M.
- Scarrow H. — The Higher Public Service of the Commonwealth of Australia. — Camb. U.P.
- Shah S. — Principles of the Law of Transfer. — India: Sweet & M.
- Singer K. — My Greatest Crime Story. — World Distrib.
- Thomas M. — Questions and Answers on Equity. — Sweet & M.
- Watts V. & S. Corble. — Contracts. — Sweet & M.
- Webb D. — Deadline for Crime. — Hamilton. Staff.

Zwitserland

- Barth H. — Schadenersatz bei nachträglicher Unmöglichkeit der Erfüllung. — Aarau, Sauerländer, 1958.
- Broggini G. — Iudex arbiterve. Prolegomena zum Officium des römischen Privatrichters. Köln, Böhlau, 1957.
- Furger J. — Unrechtbewusstsein, Bewusstsein der Rechtswidrigkeit, Rechtsirrtum. — Aarau, Sauerländer, 1958.
- Jagmetti R.L. — Vollziehungsverordnungen und gesetzvertretende Verordnungen. Aarau, Sauerländer, 1958.
- Langenegger E. — Das Ehrenbürgerrecht. Winterthur, Keller 1957.
- Lienhart E.E. — Die Ehescheidung im schweizerischen Recht. 3. Aufl. Zürich, Rechtshilfe-Verlag, 1958.
- Lusser E. — Untersuchungen zum Gesamtarbeitsvertragsrecht. Winterthur, Keller 1957.
- Müller E.J. — Die heutige Bedeutung der Schwurgerichte in der Schweiz. Aarau, Sauerländer, 1958.
- Roggwiler H. — Der « wichtige Grund » und seine Anwendung in ZGB und OR. Aarau, Sauerländer 1958.
- Roussier M. — Où trouver le texte des traités européens. — Genève, Droz, 1958.
- Schweizerische Studiengesellschaft für rationelle Verwaltung. Vorträge gehalten an der 6. schweizerischen Studententagung in Zürich, 5.6. Sept. 1956. Bern, 1957.
- Stauffacher W. — Schweizerisches Obligationenrecht. — Zürich, Orell Füssli, 1957.
- Ticino, Consiglio di Stato. Raccolta delle leggi vigenti del Cantone Ticino. Compilata per incarico del Consiglio di Stato da Plinio Vioccarei. — Bellinzona, Ed. Cancelleria dello Stato.
- Ulmer E. — Der Rechtsschutz der ausübenden Künstler, der Hersteller von Tonträgern und der Sendegesellschaften internationaler und rechtsvergleichender Sicht. München, Beck'sche Verlagsbuchh. 1957.
- Uebersicht der Literatur über schweizerisches Recht. 1956. Von Bernhard Riggensbach. Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1958.

Oostenrijk

- Klecatsky H. — Oesterreichisches Staatskirchenrecht. — Wien, Oesterr. Staatsdruckerei 1958.
- Rimpel R. — Der österreichische Hausjurist. — Salzburg, Andreas 1957.

Duitsland

- Arndt H. — Grundriss des Wehrstrafrechts. — München, Beck 1958.
- Bauer F. — Das Verbrechen und die Gesellschaft. — München, E. Reinhardt, 1957.

- Baumbach A.* — Zivilprozessordnung mit Gerichtsverfassungsgesetz und anderen Nebengesetzen. — München, Beck 1958.
- Böckenförde E.* — Gesetz und gesetzgebende Gewalt. — Berlin, Duncker & Humblot 1958.
- Brocke E. u. W. Reese.* — Die Entschädigung von Beisitzern, Zeugen und Sachverständigen. — Berlin, Duncker & Humblot 1957.
- Bühler O.* — Grundriss des Steuerrechts. 3. Aufl. Beil. — Wiesbaden, Glabler 1957.
- Bull H.J.* — Prozesshilfen. — München, Beck 1958.
- Fischer E.* — Deine Rechte im Staat. Eine gemeinverständl. Darst. d. Grundrechte, 8., verb. Aufl. — Frankfurt a.M., Metzner 1957.
- Floegel J.* — Strassenverkehrsrecht. — München, Beck 1958.
- Gebhardt H.* — Ueber Erfindungen, Patente und Gebrauchsmuster. — Nürnberg, Carl 1957.
- Gierke J. von.* — Neues über Johannes Althusius. — Berlin, Heymann 1957.
- Giese F.* — « Grundsatz- und Kompetenzfragen bei der Gestaltung der Raumordnung in der Bundesrepublik Deutschland ». — Köln, Dt. Verband f. Wohnungswesen, Städtebau u. Raumplanung. 1956.
- Lehmann H.* — Ueber das Wesen des Urheberrechts. — Die Verantwortung von Staat und Gesellschaft für das geistige Schöpfung. Von G. Ermecke. — Berlin, Verl. Musik u. Dichtung Wilk 1956.
- Leister P.* — Das Versorgungsrecht der Nachkriegszeit. — Göttingen: Schwarz 1957.
- Malz H.* — Gesetz zur Vereinheitlichung des Beamtenrechts. — Köln, Verl. anst. d. Dt. Beamtenbundes 1957.
- Massfeller F.* — Das Gleichberechtigungsgesetz im Geschäftsverkehr der Kreditinstitute. — Stuttgart, Dt. Sparkassenverl. 1957.
- Goldschmidt L.* — Handbuch des Handelsrechts. — Stuttgart, Enke 1957.
- Haegele K.* — Grundstücksrecht für jedermann. Eine gemeinverständl. Einführung in d. Liegenschaftsrecht mit zahlr. Mustern. 3. Aufl. — Bonn, Stollfuss 1957.
- Hausen H. von u. H. Bigalke.* — Unterhaltssicherungsgesetz. — München, Kommunalschriften, — Verl. Jehle 1957.
- Hofmann P. u. Fr. Kersting.* — Rechtspflegergesetz. — Berlin, Schweitzer 1957.
- Das bulgarische strafgesetzbuch (Nakazatelen kodeks, dt.) vom 2. Februar 1951. übers. von Thea Lyon. — Berlin, de Gruyter 1957.
- Mitzlaff A.* — Gesetz über die Berufsausübung im Einzelhandel. — Lübeck, Verl. f. polizeil. Fachschrifttum Schmidt-Römhild. 1958.
- Müller K.F.* — Einführung in das Ehe- und Familienrecht nach dem Gleichberechtigungsgesetz. — Berlin, Luchterhand 1957.
- Nipperdey H.C.* — Arbeitsrecht. — München, Beck 1957.
- Reinhardt R.* — Urheberrecht und Grundgesetz. — Berlin, Verl. Musik u. Dichtung 1957.
- Rie R.* — Um das « Folgerecht » des bildenden Künstlers. — Baden-Baden, Verl. f. anferwandte Wissenschaften 1957.
- Roerber G. u. J.W. Werhahn.* — Das Tonband und seine Stellung im Recht. — Baden-Baden, Verl. f. anferwandte Wissenschaften 1957.
- Röhm H.* — Die Vererbung des landwirtschaftlichen Grundeigentums in Baden-Württemberg. — Remagen/Rh., Verl. d. Bundesanst. f. Landeskunde 1957.
- Scheffler H.* — Kleiner Strafrechtslehrgang für Polizeibeamte. T.4. — Lübeck, Verl. f. polizeiliches Fachschrifttum Schmidt-Römhild 1957.
- Schneider H., H. Zartmann u. G. Martin.* — Familienunternehmen und Untermertestament s. Nr 129.
- Schmidt-Schlegel Ph.* — Das Staatsangehörigkeitsrecht von Brasilien und Chile. — Frankfurt a.M., Metzner 1957.
- Schramm C.* — Die schöpferische Leistung. — Berlin, Heymann 1957.
- Seeler H.* — Das Staatsangehörigkeitsrecht Oesterreichs. — Frankfurt a.M. Metzner 1957.
- Stellungnahme des Deutschen Gewerkschaftsbundes zum Entwurf der Bundesregierung für ein Gesetz zum Schutze der arbeitenden Jugend (Jugendarbeitsschutzgesetz) (Bundestagsdrucksache Nr 3286).* Düsseldorf, Dt. Gewerkschaftsbund 1957.
- Stiebitz F.* — Bildungslehre und Unterrichtspraxis der Polizei. — Lübeck, Verl. f. polizeil. Fachschrifttum Schmidt-Römhild 1957.
- Die Verfassungen der europäischen und asiatischen Länder der Volksdemokratie. übers. u. bearb. unter verantwortl. Red. von Rudolf Arzinger u. H. Engelbert. — Düsseldorf, Verl. f. Neuzeitl. Schrifttum 1956.
- Wehner B.* — Die Latenz der Straftaten; (Die nicht entdeckte Kriminalität). — Wiesbaden, Bundeskriminalamt 1957.
- Wenzel A. u. A. Klas.* — Bundeswehrverwaltung. — Frankfurt a.M., Verl. f. Wehrwesen Bernard & Graeve 1957.
- Werhahn H.* — Die Dienstbezüge der Beamten. — Stuttgart, Boorberg 1957.
- Werner F.* — Der Beruf der Hebamme als Problem für Staat und Recht. — Hannover, Staude 1957.
- Wieczorek B.* — Zivilprozessordnung und Nebengesetze. Auf Grund d. Rechtsprechung kommentiert. Bd. 4, Lfg I. Berlin, de Gruyter 1957.
- Zepf K.* — Wertverzollung. — Hamburg, v. Dekker 1958.
- Zimmermann Th.* — Der praktische Rechtsberater. Zeichn.: G. Kraaz. — Gütersloh, Bertelsmann 1957.

BALIELEVEN

Voorzorgskas voor Advocaten

Bericht.

Het wordt aan de leden van de Voorzorgskas voor Advocaten herinnerd dat de wettelijke algemene vergadering van de Kas op zaterdag 19 april, om 14.30 u., in het Paleis van Justitie plaats zal hebben.

De agenda zal begrijpen :

- 1°) Goedkeuring van het proces-verbaal van de gewone algemene vergadering van 4 mei 1957;
- 2°) Verslag van de Beheerraad. — Goedkeuring van de rekeningen van de jaren 1956 en 1957 en indiening van de begroting voor het volgende jaar;
- 3°) Ontlasting aan de beheerders;
- 4°) Gedeeltelijke hernieuwing van de Beheerraad door de vervanging of de herkiezing van zes uittreedende en herkiesbare beheerders.

De leden worden dringend verzocht aanwezig te zijn op de vergadering of zich te laten vertegenwoordigen door een houder van volmacht die lid moet zijn. Deze volmacht moet in geen bijzondere vorm opgesteld zijn.

Vlaamse Conferentie bij de balie te Antwerpen

Voordracht door de Heer H. Bekaert, Prokureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent en Professor aan de Vrije Universiteit te Brussel over «De Onafhankelijkheid van de magistratuur en de advocaat», op 14 maart 1958.

Het zaaltje van het Rockoxhuis was werkelijk overbezet wanneer de Voorzitter van de Vlaamse Conferentie, Mter W. Calewaert op vrijdag 14 maart l.l. rond 20.30 u. het woord nam om de eminente spreker in te leiden.

Zeër bondig schetst Mter Calewaert de schitterende carrière van spreker als magistratuur en rechtsgeleerde, om vervolgens het woord te verlenen aan de Heer Bekaert.

Na in het kort de weinige literatuur gewijd aan het onderwerp dat hij zal behandelen te hebben geciteerd, wijst de Heer Prokureur-Generaal vooreerst op de openingsrede over «De Advokaat» op 8 oktober 1955 door onze confrater J. Heinz voor de Vlaamse Conferentie gehouden.

Systematisch bespreekt spreker de verschillende elementen van de onafhankelijkheid van de advocaat, nl. deze t.o.v. zichzelf, de cliënt, de Rechtbank en de gevestigde machten.

Ieder der elementen van deze onafhankelijkheid wordt door spreker dan telkens vergeleken met de positie van de staande magistratuur.

Dit betoog wordt uiterst levendig gehouden door het aanhalen van talrijke geestige voorbeelden door spreker geput uit zijn persoonlijke belevenissen als magistratuur.

Hij weet zijn gehoor te boeien door de menigvuldige frappante en totaal nieuwe aspecten en voorbeelden waarmee hij de door hem behandelde materie opfrist.

De interesse welke spreker wist te wekken voor zijn uiterst interessante en leerrijke voordracht wordt wel het best geïllustreerd door de talrijke vragen hem vervolgens door de aanwezige magistraten en advocaten gesteld.

Een hartelijk en langdurig applaus bedankte de Heer Bekaert voor deze volledig geslaagde avond.

P. H.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 januari - 31 januari 1958)

I. Staats- en Administratief Recht.

1. *Verkeerswezen*. — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 2-3 januari 1958, 39) wijzigd het K.B. van 27 september 1957 houdende wijziging van de posttarieven in binnenlandse dienst.

2. *Internationale Overeenkomst*. — In het Staatsblad van 4 januari 1958 (50) verscheen de tekst van de administratieve schikking betreffende de toepassingsmodaliteiten van het algemeen verdrag van 22 april 1955 tussen het Koninkrijk België en de Republiek San Marino teneinde de toepassing van de Belgische Wetgeving inzake sociale zekerheid en de San Marinaanse wetgeving inzake sociale zekerheid en kinderbijslag op de onderdanen van beide landen te ordenen. Deze administratieve schikking werd te Brussel op 25 juli 1957 ondertekend.

3. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 3 december 1957 (S.

4 januari 1958, 62) wordt het programma bepaald der examens voor de graden van kandidaat burgerlijk ingenieur, van burgerlijk ingenieur en van burgerlijk conducteur in de Rijksuniversiteit te Luik.

4. *Openbaar Entrepot te Antwerpen*. — Bij M.B. van 31 december 1957 (S. 4 januari 1958, 65) wordt een wijziging aan het bijzonder reglement van het Openbaar entrepot te Antwerpen goedgekeurd.

5. *Landbouw*. — Bij M.B. van 3 december 1957 (S. 5 januari 1958, 82) wordt het M.B. van 1 november 1957, houdende vaststelling van het bedrag der premien toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen, gewijzigd.

6. *Landbouw*. — Het M.B. van 3 december 1957 (S. 5 januari 1958, 83) stelt het bedrag der premien vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

7. *Binnenlandse Zaken — Gemeenten*. — Bij K.B. van 24 december 1957 (S. 5 januari 1958, 84) wordt de klassenverheffing van bepaalde gemeenten bij toepassing van artikel 130 der Gemeentewet bepaald.

8. *Handel in minerale Brandstoffen*. — Bij K.B. van 24 december 1957 (S. 5 januari 1958, 87) wordt een bijzonder getuigsschrift bij de in- en uitvoer van vaste minerale brandstoffen voorgeschreven.

9. *Landsverdediging*. — Het K.B. van 21 december 1957 (S. 5 januari 1958, 90) wijzigd het Regentsbesluit van 5 maart 1947, houdende wederinrichting van het Militair Cartografisch Instituut.

10. *Ministerie van Volksgezondheid*. — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 5 januari 1958, 102) wijzigd het K.B. van 24 november 1953, houdende vaststelling van het organiek kader van het administratief personeel en van het meesters-, vak- en dienstpersoneel van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin.

11. *Ministerie van Landsverdediging*. — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 6-7 januari 1958, 116) wijzigd het K.B. van 16 maart 1954, houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Landsverdediging.

12. *Landsverdediging*. — Het M.B. van 9 december 1957 (S. 6-7 januari 1958, 117) stelt de merken, typen en bouwjaar vast voor de motorvoertuigen, aanhangwagens en mechanische werktuigen die voor eventuele opeising ten behoeve van de krijgsmacht in aanmerking komen.

13. *Ministerie van Landsverdediging*. — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 9 Januari 1957, 176) wijzigd het K.B. van 16 maart 1954, houdende vaststelling van de schalen voor de bijzondere graden bij het Ministerie van Landsverdediging alsmede het K.B. van 21 juni 1956 tot vaststelling van het organiek kader van het administratief personeel en van het meesters-, vak- en dienstpersoneel van het Ministerie van Landsverdediging.

14. *Verkeerswezen*. — De wet van 20 december 1957 (S. 10 januari 1958, 188) stelt de retributies vast, te heffen bij toepassing van de reglementering op het verkeer, op het hotelwezen, op het bezoldigd vervoer van personen en op het vervoer van zaken door middel van motorvoertuigen.

15. *Ministerie van Landbouw.* — Het K.B. van 4 januari 1958 (St 10 januari 1958, 190) wijzigt het K.B. van 6 februari 1957, houdende vaststelling van het organiek kader van het Ministerie van Landbouw.

16. *Economische Zaken.* — Bij K.B. van 4 januari 1958 (S. 10 januari 1958, 191) wordt het K.B. houdende inrichting van een prijzencommissie, gewijzigd.

17. *Financiën.* — Bij K.B. van 8 januari 1958 (S. 11 januari 1958, 208) wordt de Minister van Financiën ertoe gemachtigd schatkistcertificaten uit te geven tegen een rente van 5,5% 's jaars.

18. *Financiën.* — Het M.B. van 8 januari 1958 (S. 11 januari 1958, 209) stelt de voorwaarden en modaliteiten vast betreffende de uitgifte van 5,5% schatkistcertificaten 1958-1964.

19. *Verkeerswezen.* — Bij K.B. van 7 januari 1958 (S. 12 januari 1958, 228) wordt de postbestelling van dagbladen op zon- en feestdagen opgeheven.

20. *Internationale Overeenkomst.* — De wet van 25 juli 1955 (S. 15 januari 1958, 273) keurt de overeenkomst goed inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of kulturele aard, de bijlagen en het bijgevoegd protocol ondertekend te New York op 22 november 1950.

21. *Overdracht van schuldvorderingen op de Belgische Staat wegens werken.* — Krachtens de wet van 8 januari 1958 (S. 16 januari 1958, 312) mogen de particuliere schuldeisers van de aannemers van voor rekening van de Staat uitgevoerde of uit te voeren werken of van leveranciers van het Ministerie van Landsverdediging, geen derdenbeslag leggen of verzet doen op de fondsen die in de kassen van de Rijksrekenplichtigen zijn gedeponerd om aan bedoelde aannemers te worden uitgekeerd.

De schuldvorderingen kunnen noch afgestaan noch in pand worden gegeven. Onder voormelde bepaling vallen evenwel niet de schuldvorderingen voortkomende uit lonen en bezoldigingen van tewerkgestelde werknemers, evenmin als de bedragen verschuldigd voor leveringen van materialen die dienen voor de uitvoering van werken.

Afstand of in pandgeving van schuldvorderingen is eveneens toegelaten ten voordele van de geldschietters en tot waarborg van kredietopeningen of voorschotten verleend met het oog op de uitvoering van de werken of leveringen.

De sommen die aan de aannemers verschuldigd blijven na de oplevering van de werken of leveringen kunnen echter door hun particuliere schuldeisers in beslag worden genomen nadat de hiervoor vermelde schulden voldaan werden.

22. *Ministerie van Koloniën.* — De wet van 24 dec. 1957 (S. 17 januari 1958, 336) wijzigt de wet van 27 mei 1952 waarbij de Minister van Koloniën gemachtigd wordt om een tienjarenplan voor de economische en sociale ontwikkeling van Belgisch-Kongo met buitengewone middelen ten uitvoer te leggen.

23. *Politierechtbank te Antwerpen.* — Bij K.B. van 8 januari 1958 (S. 18 januari 1958, 356) worden de terechtzittingen van de Politierechtbank te Antwerpen bepaald op 10 per week.

24. *Financiën.* — Bij de wet van 6 januari 1958 (S. 19 januari 1958, 372) wordt de Staat gemachtigd

één of meer door Belgisch Kongo in het buitenland aan te gane leningen te waarborgen.

25. *Financiën.* — Bij de wet van 6 januari 1958 (S. 19 januari 1958, 373) wordt het bedrag der leningen, onder Staatsgarantie door de dienst der Afrikaanse Wijken te emitteren, verhoogd van 50 miljoen tot 100 miljoen.

26. *Financiën.* — Bij de wet van 6 januari 1958 (S. 19 januari 1958, 374) wordt de Staat gemachtigd één of meer leningen te waarborgen door Ruanda-Urundi in het buitenland aan te gaan voor een nominaal bedrag van 20 miljoen dollar.

27. *Internationale Overeenkomst.* — In het Staatsblad van 19 januari 1958, 379) verscheen de tekst van het akkoord tussen België en Nederland tot wijziging van het te Antwerpen op 20 mei 1843 betreffende het loodswezen en het gemeenschappelijk toezicht op de Schelde ondertekende reglement. Dit akkoord werd ondertekend te Brussel op 24 oktober 1957.

28. *Koloniën.* — Bij K.B. van 24 december 1957 (S. 23 januari 1958, 458) wordt een dienst van de kaart van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi opgericht.

29. *Middenstand - Kleinhandel.* — De wet van 28 december 1957 (S. 24 januari 1958, 476) wijzigt het K.B. van 26 februari 1935, ter bescherming van de handelaars en de verbruikers tegen bepaalde procédés inzake de kleinhanderverkoop van niet gebruikte waren.

30. *Ministerie van Openbaar Onderwijs.* — Het K.B. van 2 december 1957 (S. 24 januari 1957, 480) wijzigt het K.B. van 2 september 1957 houdende vaststelling en coördinatie van het organiek kader van het personeel van het hoofdbestuur van het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

31. *Economische Zaken.* — Instituut der bedrijfsrevisoren. — Het K.B. van 8 januari 1958 (S. 25 jan. 1958, 497) wijzigt het K.B. van 16 november 1955 tot vaststelling van het programma en de modaliteiten van het examen bedoeld in artikel 32 van de wet van 22 juli 1953, houdende oprichting van het instituut der bedrijfsrevisoren.

32. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 januari 1958 (S. 27-28 januari 1958, 522) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk sommige melkderivaten voortbrengen.

33. *Financiën.* — Bij K.B. van 6 januari 1958 (S. 27-28 januari 1958, 526) worden de voorwaarden en modaliteiten bepaald tot omruiling van de obligaties van de lotenlening van 1941.

34. *Financiën.* — Het M.B. van 6 januari 1958 (S. 27-28 januari 1958, 527) stelt de modaliteiten vast tot omruiling der obligaties van de lotenlening 1941.

35. *Justitie.* — Het K.B. van 21 januari 1958 (S. 31 januari 1958, 596) wijzigt het K.B. van 7 maart 1953 betreffende de tuchtregeling van het personeel der buitendiensten van de afdeling veiligheid van de Staat van het Bestuur der Openbare Veiligheid.

II. Burgerlijke Rechtsvordering.

36. *Overdracht van en beslaglegging op schuldvorderingen van aannemers op de Belgische Staat.* — Zie nr 21.

III. Strafvordering.

37. *Strafvordering.* — De wet van 30 december 1957 (S. 13-14 januari 1958, 240) wijzigt lid 2 van artikel 180 van het Wetboek van Strafvordering als volgt.

Wanneer de delinquent vóór het misdrijf nooit veroordeeld werd tot een criminele straf of tot een niet voorwaardelijke gevangenisstraf kan de procureur des konings het bij het vorige lid bepaalde recht uitoefenen in al de gevallen waarin het maximum van de bij de wet voorziene gevangenisstraf niet meer bedraagt dan 3 maanden en in geval van misdrijven bepaald bij de artikelen 418 en 420 van het Wetboek van Strafrecht.

IV. Handelsrecht.

38. *Handelsvennootschappen.* — De wet van 6 jan. 1958 (S. 16 januari 1958, 314) wijzigt de bij K.B. van 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Deze wijziging heeft betrekking op de artikelen 30, 32, 70, 2° lid en 136.

Een nieuw artikel, artikel 70bis, wordt in de wetgeving ingelast. Dit artikel heeft betrekking op de te vervullen voorwaarden en modaliteiten in geval de wijziging van de statuten betrekking heeft op het maatschappelijk doel der vennootschap.

V. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

39. *Pensioenstelsel van mijnwerkers.* — Bij K.B. van 16 december 1957 (S. 2-3 januari 1958, 34) wordt artikel 2 van het wetsbesluit van 25 februari 1947, tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermede gelijkgestelden aangevuld.

40. *Arbeidsinspectie.* — Het K.B. van 23 december 1957 (S. 13-14 januari 1958, 248) regelt de verdeling van de bevoegdheden der ambtenaren en beambten van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en de administratie der mijnen, belast met de arbeidsinspectie.

41. *Mijnarbeid.* — Bij K.B. van 23 december 1957 (S. 15 januari 1958, 286) worden aanvullende premieën aan de Belgische arbeiders, die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid, toegekend.

42. *Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden.* — Het K.B. van 7 januari 1958 (S. 22 januari 1958, 425) wijzigt het K.B. van 24 oktober 1936, houdende wijziging en samenordening der statuten van de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden onder Belgische vlag.

43. *Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden.* — Bij K.B. van 11 januari 1958 (S. 22 januari 1958, 440) worden voor de oud leden van de Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden onder Belgische Vlag of hun weduwe onderworpen aan de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit, de voorwaarden tot toekenning van de uitkeringen bepaald.

44. *Arbeidsinspectie.* — Bij K.B. van 20 januari 1958 (S. 25 januari 1958, 477) wordt het K.B. van 6 maart 1936 tot reorganisatie van de dienst der arbeidsinspectie gewijzigd.

45. *Mijnarbeid.* — Het K.B. van 9 januari 1958 (S. 24 januari 1958, 478) stelt de modaliteiten en maatregelen vast betreffende de terugvordering van de ten onrechte door de arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid genoten premieën vast.

46. *Rust- en Overlevingspensioenen voor arbeiders.* — Het K.B. van 31 december 1957 (S. 25 januari 1958, 492) stelt de tarieven vast die toepasselijk zijn bij het berekenen van de pensioenen bedoeld bij art. 5bis van de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders.

VI. Fiscaal Recht.

47. *Overdrachtstaksen.* — Het K.B. van 8 januari 1958 (S. 12 januari 1958, 224) wijzigt het K.B. van 11 maart 1953 houdende verhoging der overdrachtstaksen bij de invoer.

48. *Inkomstenbelastingen.* — Bij K.B. van 4 nov. 1957 (S. 16 januari 1958, 322) wordt het K.B. van 22 september 1937 tot uitvoering van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelasting gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op de artikelen 56, 57, 58, 59, 65, 72, 76, 79 en 80.

H. Boonen.

MEDEDELINGEN

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel.

Door het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel werd aan al de gemeentebesturen van het Vlaamse land onderstaand schrijven gericht.

* * *

Aan het College van Burgemeester en Schepenen

Geachte Heren,

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel, vereniging die buiten en boven elke wijsgerige of partijpolitieke beschouwing ijvert voor de verdediging van de Vlaamse belangen in de openbare diensten, heeft de eer bij deze Uw aandacht te vragen voor het probleem van de taalregeling in de gemeentelijke diensten van de Brusselse agglomeratie.

Het is U niet onbekend dat, overeenkomstig art. 2, par. 1, van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken, de gemeenteraden van de Brusselse agglomeratie de bevoegdheid hebben om zelf het taalregime voor hun inwendige diensten en hun administratieve briefwisseling te bepalen. Welnu, nagenoeg alle gemeenten der agglomeratie opteerden voor een ééntalig Frans regime.

Dit heeft niet alleen tot gevolg dat de gemeentelijke diensten in het Brusselse een der machtigste instrumenten van de verfransing zijn, maar ook dat alle beambten, zelfs als ze op basis van een nederlandstalig eksamen werden aangeworven, verplicht worden alle zaken in het Frans te behandelen en zich in al hun betrekkingen met hun overheid van het Frans te bedienen, ook zo het gaat om individuele aangelegenheden (bevordering, tuchtzaken, sociale dienst, enz...).

U zult het met ons eens zijn dat dergelijke stand van zaken in een tweetalige hoofdstad van een tweetalig land eenvoudigweg onduidbaar is.

Het V.V.O. heeft dan ook besloten de strijd aan te binden tegen deze vernederende en menonwaardige toestand, waarin duizenden Vlaamse gemeentebeambten dagelijks leven en werken. Het streeft hierbij volgende doelstellingen na :

1° — Al de gemeenten van de Brusselse agglomeratie dienen voor hun binnendiensten en voor de administratieve briefwisseling een regime van strikte tweetaligheid in acht te nemen.

Dit behelst dat de in het nederlands ingediende

zaken verder in die taal zullen behandeld worden in binnendienst en in de betrekkingen met de centrale besturen en met de andere gemeenten der Brusselse agglomeratie.

2° — Aan al de leden van het gemeentepersoneel moet de mogelijkheid gewaarborgd worden tot bevordering in een nederlands of in een frans taalkader; hierbij dient in alle graden een gelijk aantal betrekkingen voorbehouden aan de kandidaten van beide taalgroepen.

3° — Het aanleggen van het persoonlijk dossier van de leden van het gemeentepersoneel in de taal van het aanwervingsexamen, het recht van verdediging in die taal en het recht zich van zijn moedertaal te bedienen in de betrekkingen met zijn meerderen.

4° — Het afnemen van een betrouwbaar examen over de grondige kennis van beide landstalen, van de beambten die worden aangeworven. De examencommissie moet alle waarborgen bieden voor het afnemen van een ernstig examen.

Het V.V.O. zou er prijs op stellen te mogen vernemen of Uw College het met bovenstaande doelstellingen eens is, en of het, voor de verwezenlijking ervan, op Uw morele steun kan rekenen.

Gelieve te aanvaarden, geachte Heren, de uitdrukking van onze gevoelens van oprechte hoogachting.

Namens V.V.O.

Secretaris der Commissie Voorzitter der Commissie
Brusselse Gemeenten Brusselse Gemeenten
Van Thournout. Becquaert.

Het V.V.O. heeft als postcheckrekening n. 96254.

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

De aktie van het V.V.O.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel dat o.a. ijvert voor de gelijkberechtiging van de Vlaamse en Waalse ambtenaren in de schoot van de administratie, en in verband hiermede de stipte toepassing eist van de taalwet en van de richtlijnen vervat in de Ministeriële Circulaires, heeft zojuist een merkwaardig resultaat bekomen.

Inderdaad, de nauwgezette naleving van de ambtsbrieven van de Heren Ministers van Binnenlandse Zaken dd. 19 maart 1938 en 20 december 1948 wordt door het V.V.O. als een onontbeerlijke voorwaarde beschouwd om de taalrechten der Vlamingen in het bestek der vigerende taalwetgeving te waarborgen.

Na een interdepartementeel onderzoek was het V.V.O. evenwel tot de slotsom gekomen dat beide onderrichtingen een uiterst beperkte verspreiding hadden gekregen.

Het V.V.O. vatte een grote voorlichtingsaktie aan en wees op deze administratieve sabotage in een op 65.000 exemplaren verspreid pamflet en tevens in een brief gericht aan de Heren Ministers, de Vlaamse parlementairen, de Vlaamse pers en aan de leden van zijn beschermend komitee.

Thans heeft Minister Vermeylen in een dienstbrief van 23 januari 1958 aan al zijn kollega's van de Regering gevraagd er zorg voor te dragen dat bedoelde ambtsbrieven zouden worden bekendgemaakt aan al de personeelsleden die er nog geen kennis van kregen.

Het V.V.O. is niettemin van oordeel, dat alle goede bedoelingen ten spijt, de verspreiding van bedoelde

circulaires nog niet met de vereiste goedwil gebeurd is.

Het V.V.O. zal derhalve zijn waakzaamheid toespitsen en een nauwkeurig onderzoek instellen om na te gaan, in hoeverre gevolg werd gegeven aan het ministerieel verzoek.

Het vraagt derhalve van al zijn leden en sympathisanten, dat elk in zijn dienst de bekendmaking zou vragen van beide bedoelde circulaires, en nadien, het aan hun verzoek voorbehouden gevolg onder vorm van verslag te willen mededelen aan: V.V.O., Van Praetstraat 28, Brussel.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : n° 2 - februari 1958 :

Wetgeving.

De Gemeentegids : n° 77 - maart-april 1958 :

A.D.R., De nieuwe weddereregeling van Gemeentesecretaris, Gemeenteontvanger en Politieofficieren.

De Gemeente : n° 89 - maart 1958 :

F. Wastiels, Enkele aspecten van de wettelijke organisatie van de stedenbouw in België en Nederland (Iide deel). — P. Mast, Wedde van het gemeentepersoneel. — G. Visser, Het recht op pensioen voor het gemeentepersoneel. — Cl. Descamps, Waarde van een benoeming gedaan binnen de perken van het kader van een commissie van openbare onderstand.

Tijdschrift voor Gemeenterecht : 3° afl. - maart 1958 :

Bezoldigingen. — Intercommunale Vereniging. — Kadaster. — Kieswet. — Landpacht. — Pensioenen. — Personeel (gemeente). — Politie (gemeente). — Secretaris (Gemeente). — Wegen.

Tijdschrift van de Vrederechters : n° 2 - februari 1958 :

F. Berrewaerts, A propos de l'adoption. — Gedenkschrift : August Bevernage.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift : n° 7-8 - maart-april 1958 :

F. Vries, Algemene en specifiek fiscale kwesties, die zich voordoen bij de vestiging van een onderneming in Nederland.

Arbitrale Rechtspraak : n° 447 - maart 1958 :

Mr W. Nolen, Van « goede mannen » te veel verlangd.

Nederlands Juristenblad : afl. 13 - 29 maart 1958 :

Mr E. Wytema, Eigenlijke en oneigenlijke rechtspraak en de artt. 15 e. v. Huurwet. (1). — Prof. Mr J.C. van Oven, Jhr Mr E.C.U. van Doorn, Mr W.C. van Binsbergen, Onrechtmatige daad tegenover kosteloze meerijder. — Mr C.J. Nierstrasz, De Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : n° 4531 - 29 maart 1958 :

Mr C.A.E. Uniken, Venema, Overdracht en verpanding van rechten in het Ontwerp B.-W. (III). — L.F. Veugelers, Toepassing der Successiewet 1956 op uitkeringen ingevolge de Algemene Ouderdomswet. — Prof. Mr R.D. Kolléwijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (IV).

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis : afl. 1 - 1958 :

H. J. Scheltema, Ueber die Werke des Stephanus. — L. Hatzfeld, Frankenspiegel oder Kaiserrecht, Eine Untersuchung zur Staatsgeschichte des Reichslandes Wetterau. — J. Balon, La structure du domaine, Remarques sur le cens dans la société, dans le droit et les institutions et dans l'économie du Maurois au moyen âge (1e partie).

Journal des Tribunaux : n° 4188 - 30 mars 1958 :

R.-E. Charlier, L'énergie atomique et les renouvellements du droit. — Jurisprudence.

n° 4189 - 6-13 avril 1958 :

Rosette Dubuisson, Probation de l'adolescence inadaptee. — Jurisprudence.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : avril 1958 :

C. Scailteur, La contrainte et ses effets quant aux contestations sur l'exigibilité de l'impôt.

Annales de la Faculté de Droit de Liège : n° 1 - 1958 :

André de Laubadère, Le problème de l'instabilité ministérielle en France. — Thérèse Bartholomé, Quelques réflexions sur l'administration consultative. — Jacques Leauté, Les tendances du droit pénal français et du droit contemporain. — Michel Franchimont, Les projets belges concernant la réforme de la juridiction des mineurs. — Paul Graulich et Pierre Gothot, Indépendance mais Solidarité, impératifs nouveaux des régimes matrimoniaux. — Monique Lienard-Ligny, L'émancipation de la femme mariée hollandaise dans le cadre du régime légal de communauté universelle.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie : n° 6 - mars 1958 :

S. Glaser, Les controverses du Droit international pénal. — M.A., Société de Médecine Mentale. — J.P. Jaspar, Les techniques des Usuriers depuis la deuxième guerre mondiale. — La Répression de l'Usure et la Loi du 9 juillet 1957, réglementant les rentes à tempérament et leur financement.

Répertoire fiscal : nos 1-2-3 - janvier-février-mars 1958 :

Marcel Feye, Les délais d'enrôlement et de rappel des cotisations à l'impôt sur les revenus. — F. Vries,

Questions fiscales relatives à l'établissement d'une entreprise belge aux Pays-Bas.

Revue internationale de Criminologie et de Police Technique : n° 1 - janvier-mars 1958 :

J. Graven, A propos d'un procès retentissant et d'un referendum récent sur la peine de mort. R. Berger, Le système anglais de probation et ses enseignements. — S. Mutrux, Contribution à l'étude de la délinquance sexuelle. — C. Kohler, L'enfant voleur. — J.M. Chaumeil, La radiesthésie dans les enquêtes judiciaires. — A. Ripoll Urdapilleta, Le droit positif et la police de sûreté en Espagne. — T. Guillemat, Un nouvel auxiliaire de la police : la télévision.

Revue du Droit Public et de la Science politique en France et à l'étranger : n° 1 - janvier-février 1958 :

André de Laubadère, La nouvelle réglementation des marchés de l'Etat. — Guy Feuer, Contribution à une théorie de l'appel dans la procédure contentieuse administrative. — Jean Petot, La résistance à l'insurrection. — Simone Dreyfus, Analyses des lois et décrets (26 septembre 1957 - 31 janvier 1958).

Recueil Dalloz : 12° cahier - 26 mars 1958 :

Pierre Vellas, A propos de la dernière élection des juges à la Cour internationale de Justice.

13° cahier - 2 avril 1958 :

Ferdinand Golléty, Obligations et responsabilités des fabricants de produits pharmaceutiques.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie : XLIV/1 - 1958 :

Eduardo Garcia Maynez, Die relationale Struktur des rechtlichen Verhaltensregelung. — Ludwig Freund, Einige Vergleiche zwischen deutscher und amerikanischer Sozialwissenschaft. — Hugo Marcus, Zur Ontologie der Demokratie. — Walter Reimers, Zum Begriff des Ordnungsgefüges in Natur- und Rechtswissenschaft. — Hans Ryffel, C.A. Emges, Einführung in die Rechtsphilosophie. — Mihailo Djuric, Was Plato a Machiavellian? — Ernst-Wolfgang Böckenförde, Naturrecht auf dem Hintergrund des Heute. — Günther Krauss, Zum Problem des allgemeinen Gleichheitssatzes.

Zeitschrift für die Gesamte Staatswissenschaft : 1. Heft - 1958 :

Jürg Niehans, Zu Preisers Q Gewinnen. — Daniel B. Suits, Professor Krelle's Theory of income Shares. — Rudolf Henn, Aufgabenstellungen der Linearen Planungsrechnung. — Norbert Kloten, Mikro- und Makroanalyse als Grundlage Wirtschaftspolitischer Entscheidungen. — Friedrich Baerwald, Zur Systematik einer allgemeinen Theorie des Wirtschaftsentwicklung. — Walther G. Hoffmann, Zur Vorausschätzbarkeit von Produktivitätsveränderungen im Wachstumprozess. — Werner Josua, Das Verhältnis von Theorie und Geschichte bei Joseph A. Schumpeter. — Müller Valentin, Sozialnorm und soziales Wertbild.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"